

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Et
Guds Barns Fornøielse
i Gud

Aff den 73. Psalme v. 25. 26.

Udi een Lissprædicken

Der den Erlige Dyderige oc meget
Gudsfrættige Natrone

Mette Claus-daatter /

Den Høy-Aetbare oc Velsornemme

Mands

Borgemeester

Lauris Jørgensens / Kiceriste nu

salige Hustru udi en meget Folckerisg For-
samling bleff hæderligen bestæd til sit Sofve-

Kammer oc Husestæd udi Nyborg Kircke

den 9. Julii Aar 1669.

Forklaret

Aff

Hans Mule Claussen / Sogne

Præst der sammesteds.

Riobenhasn / Tryckt aff Matthias Jørgensen /

Aar 1670.

(15)
I. N. J.

ORationem hancce funebrem
vidi & perlustravi; In qua cum
nihil nisi quod sit Orthodoxum
& pium deprehenderim, publicâ
eam lucæ dignam existimari posse
censui. Verum ut pio Serenis-
simi Clementissimiq; Regis nostri
edicto de imprimendorum Censu-
râ, eâ qua par est observantiâ sub-
ditaq; animi reverentia omni ex
parte fiat satis, Eandem Amplis-
simæ Facultatis Theologicæ in Re-
giâ Academiâ Hauniensi uberiori
Censuræ subjiciendam transmitto.

NICOLAUS BANGIUS.
S. F.

(o)

*Q*uam orationem in actu funebri
super verba Davidis Psalm. 73.
v. 25. 26. habuit vir clarissimus &
eruditissimus M. JOHANNES MULE-
NIUS Cl. f. Ecclesiastes Neoburgensis
suoq; calculo niveo admodum vene-
randus Episcopus Fionensis approba-
vit; eam ex suffragio plurimum ve-
nerandi Facultatis Theologicae De-
cani prelo tuto committi posse ad
fructum & solatium eorum certis-
simum, quorum causâ conscripta
est, simul censui.

Hauniæ XV. Novemb.
A. Ch. M. DC. LXX.

JANUS BIRCKERODIUS.

A 2

Johan.

Johan. 11. v. 25.

Siger Jesus

Jeg er Opstandelsen oc Liffvet:
Huo som troer paa mig / hand skal
leffve / alligevel at hand dør; Oc
huo som leffver oc troer paa mig /
hand skal aldrig døe.

Den

Den
 Høy-Actbare Erlig Vijs oc
 Velfornemme Mand
Lauritz Jørgensen
 Borgemester oc Kongl. Maj.
 velforordnede Tolder udi den Kon-
 gelige Fæstning Nyborg

Dyster jeg

Naade oc Trost med all Vandelig oc
 Legemlig Velsignelse aff Gud den
 Allerhøneste ved Jesum Chri-
 stum vor eeneste Frelser oc Sa-
 liggjørerere.

Dy:ærede oc Fornemme go-
 de Den Borgemester Lauritz
 Jørgensen / naar jeg tæncker
 paa huad for en Dyderiig/
 Gud-elskende / From oc Fornuftig Hu-
 stru I hafver mist / da maa jeg vel gifve
 Mact at I hafver Aarsag til at sørge oc
 græde / thi det som vi hafve inderlig el-
 A iij sket

*Gen. 23.**v. 2.**Gen. 50.**v. 1.**Num. 20.**v. 29.**Deut. 34.**v. 8.**2. Sam. 3.**v. 32.**Job. 11.**v. 35.*

fket i Liffvet / kand icke andet end Hierte-
 lig begrædes oc beklages / naar det os ved
 Deden vorder frataget: Saadan Graad
 for de affdøde Venner / der hafve været
 Elskværdige oc Lofflige udi deris Liff/
 er icke alleeniste naturlig / men billiges
 ocsaa aff mange Guds hellige Men-
 ners Exempler / som vi finde optegnede
 i den hellige Skrifft: Vi lese om Abra-
 ham den berømmelige Mand / at der
 hans Hustru Sara var død / da klagede
 oc begræd hand hende væremodelig.
 Der Patriarchen Jacob var død / saldt
 hans Søn Joseph offer sin Faders
 Ansigt / græd offer hannem oc kyssede
 hannem. Der Mose oc Aaron vaare
 døde / begræd Israels Børn huer aff
 demnem i tredisve Dage. Der den
 Krigsheldt Abner bleff jordet i Hebron /
 Da opløffte Kong David sin Kist
 oc græd hos Abners Græff / oc alt
 Folket græd ocsaa. Jesu vor Frel-
 sers Dnen leb selff offer ved Lazari
 Græff / huor aff Jødemne ocsaa sluttede oc
 sagde: See huor tierer hafde hand
 han.

hannem. De lærer hand med sit Exempel/ at et Guds Barns maadelig Graad for affdøde Venner/ icke misbhager Gud/ derfor siger Syrach: Mit Barn/ naar som nogen døer/ da begræd hannem/ oc beklage hannem / ligesom dig var skeed Sorg / oc flød hans Legeme med tilbørlig Stick / oc besyre hannem en hæderlig Jordesærd/ du skalt græde bitterlige oc være hærtelige bedrøffvet/ oc sørge efftersom hand haffver været til. Dog skal en Christen oc et Guds Barn holde Maade i sin Sorg/ oc effter Apostelens S. Pofv:ls Raad/ icke sørge som de der haffve intet Haab/ huor til skal bevæge os disse effterselgende Marsager / som billigen bør at formilde Sorgen/ oc formindste Taarene.

I. For det første skulle vi see til de dødelige Vilkaar/ som alle Mennsker/ i huode oc ere/ formedelst Guds retfærdige oc uigientaldelige Dom ere undergiffne. oc derfor skulle de Særgende betæncke/ huad det er de haffve mist/ nemlig et dødeligt Menniske / som endelig en gang effter

Syr. 38.
v. 16.
17.

1. 1. Theff. 4.
v. 13.

*Genes. 3.
v. 19.*

*Hebr. 9.
v. 27.*

*Jos. 23.
v. 14.
1. Reg. 2.
v. 2.*

effter Guds affsagde Dom / skal vorde
til Jord igien / som det er tagen aff.
Aldrig er nogen saa Ung oc Friss / aldrig
saa Sterck oc Mæctig / aldrig saa Rigg
oc Formuende / at hand kand sige sig fri
for Doden; Her maa med de Unge / her
maa med de Gamle / her maa med de
Rige / her maa med de Fattige / her maa
med de Stercke / her maa med de Stro-
belige / her maa med de Bisse / her maa
med de Uforstandige. Det er besticket
for alle Mennsker engang at døe.
Ingen Patriarch haffver leffvet saa len-
ge / ingen Konge hafver været saa mæctig /
ingen Prophete saa Aanderigg / at de
haffve kundt undgaaet Doden / Enoch oc
Ela undtagne / som Gud toeg leffvende
til sig / til en Underviisning om det Liff /
som hos hannem er at forvente. Med
alle andre heder det / saa døde den oc saa
døde den. Derfor kaldes Døden i Skrif-
ten alt **Klods Bey** / fordi den skal vand-
res aff alle uden all Undersyldning. Saa
tslig et Menniske er fød / saa tslig træder
hand paa Dødsens Bey / oc gaar saa fort
Dag effter anden / indtil hand naaer
Maalet

Maalet oc nedlegges i Graffven paa det sidste. Men der udi er meget stor Forskæl at somme paa en meget vildsom oc besuerlig Vey/ maa gaa mangt et modigt Fied/ oc mangen mødsomelig Gang/ førind de naae Maalet oc Graffven. Somme tuert imod haffve ickun en meget kort oc stacket Rejse/ saa tilig hellig Aften/ oc kommer snart til Rolighed/ som de Emaa oc Unge. Dog effterdi Døden er tilfellis for alle / oc aldrig ingen kand den undgaae/ enten det varer lenge eller stacket/ huad skulde mand da sørge u-maadelig for det som endelig skee skal.

II. For det andet skulle vi betæncke huor forgiessvis det er at mand serger/ huor med mand intet Got/ men meget Ont ickun udretter. Det er dog borte som borte er/ oc kand med Graad icke igien hentis. Det betænckte David/ den Tid hans lille Søn var død/ som hand haffde aff let ved Bersabeam/ der Barnet var suget/ da fastede oc græd hand for det/ thi hand tænckte/ huo veed om Herren vilde bliffve mig saa naadig/ at Barnet maatte leffve? Men der

B Bar,

2. Sam. 12.

Barnet var dødt / gaff hand sig tilfreds / fick sig Mad oc sagde: Huad skal jeg nu faste? Kand jeg oc hente det igien? Jeg far vel hen til det / men det kommer ick. til mig igien. Saaledis er det best at sticke sig med Taalmodighed i det som intet staar til at forandre. Med U-taalmodighed oc u-maadelig Sorg forterner mand Gud / at mand ick vil nyces med det hand hafver giort / oc her foruden skader sin egen Helbred; Det lærer Syrach / naar hand siger: Døden kommer aff Sorg / oc Hiertens Bedrøffvelse gjør Stræcken strøbelig; Oc atter siger hand: Sorg dræber mange Folck / oc hielper dog aldeelis intet.

Syr. 38.
v. 19.

Cap. 30.
v. 24.

Tbren. 3.
v. 37.

III. For det tredie som er det fornemmeste / skulle de Sergende see paa Guds Faderlige Villie oc visse Forsum / thi det g. fver Guds Bern den allerkræftigste Trest / at dennem kand aldeelis intet v. derfaris / uden Guds Villie oc Forsum. Huo tør sige / at saadant steer uden Herrens Befaling / oc at baade Dnt
oc

DEDICATIO.

II

oc Got kom icke aff den Allerhøiestes
 Mund / siger Jeremias. Det skal et
 Guds Varn vjde oc være fuldkommen
 forsickret paa/ at det er som David siger:
 Vor Tjd staar i Guds Haand/ det er/
 all vor Lefnet/ oc all vor Tilstand/ huorle-
 dis det skal gaa os/ det staar i hans Mact
 oc Billie alleene; Hand gjør det som
 hand vil baade med Himmelenes Hær/
 oc med dem som boe paa Jorden/ in-
 gen kand forhindre hans Haand/ oc
 ey sige til hannem/ huad gjør du:
 Der aff følger det uimodsigeligt/ at alt
 hvad os viderfares / det kommer aff
 Herrens befickede Raad oc Billie alt-
 sammen. Ingen kand lefve oc lide vel
 uden Guds Billie/ ingen kand heller være
 bedrøfvet oc lide ilde uden Guds Billie/
 ingen kand fedis uden Guds Billie/ in-
 gen kand dæ enten tilig eller sildig uden
 Guds Billie. Kand icke et Haar fal-
 de affvort Hovfvet / kand en Spurre
 icke falde paa Jorden uden Guds
 Billie / huorledis skulle da et Menniske
 ved Døden affalde/ enten Ung eller Gam-
 mel/

Psal. 31.
v. 16.

Dan. 4.
v. 35.

Matth. 10.
v. 29.

B ij

mel/

mel/ Viden eller Stor/ uden Guds Raad
oc Billie?

Er det da saa Guds Billie/saa skal
det da ogsaa vare et huert Guds Barns
Billie/ vi bede jo i Fader Vor at Guds
Billie maa skee / naar vi da fornemme
Guds Billie/ skulle vi lade os behage/det
Gud behager. Hand veed vel huorfor
deter got/om vi endstiont det icke forstaar/
at den ene Ecte:mage skal dee for den an-
den/ oc lade hannem bedrøftvet efter sig/
Forældrene fra Børnene/ eller Børnene
fra Forældrene. Dette siger jeg veed oc
forstaar Gud best/ oc hand besticker det
saa efter sin Billie oc viffe Forsum. De
dermed skulle vi billigen lade os none/ be-
tænkende at huad Gud gier/ det er altid
vel giort/ oc at hans Billie er dog altid
den beste/ oc hans Raad det viffeste/ huor
imod et Guds Barn bær aldrig enten at
ønske eller begiere.

IV. Endelig oc for det fierde skulle de
Eergende see paa deris affdede Venners
Tilstand/ oc betæncke at de hafve erlanget
en stor Fordeel aff Døden / oc ingen
Skade; Fordt ved Døden forsynctis de
aff denne Jamerdall / somer saa fuld aff
saa

Philip. 1.
21.

saa meget Ont / som Guds Børn plager
 oc trænger i saa mange maader baade he-
 melige oc aabenbare / oc gior dennem me-
 gen Sorg oc Bekymring / som drager
 mangt et Suct aff deris Hierte / oc man-
 gen modig Taar aff deris Øyen. Her fra
 blifve de suldkomelige befriet baade paa
 Siæl oc Legeme / oc komne til Roe oc Huile /
 boe udi Fredsens Huus / udi trygge
 Bolige oc udi frimodig Rolighed /
 oc niude evig oc ubegribelig Glæde oc
 Herlighed / hos Gud. Derfor heder det /
 salige ere de Døde som døe i Herren.

Esa. 32.

v. 18.

Apoc. 14.

v. 13.

Disse Stycker hafver I gode Borge-
 mester til Hiertens Trøst oc Vederquæ-
 gelse at betæncke / saa vel som oc saa der hos at
 erindre Eder at Eders kiære Hustru haf-
 ver faaet saa Christelig oc salig en Aff-
 skeed / er bortdød med saa god Fornuift oc
 Beskeedenhed i Troen til sin Frelser Ie-
 sum oc inderlig Guds Paataldelse / huil-
 cket jo visselig er en stor Guds Naade / som
 icke alle vederfares / huor med den gode
 Gud skimbarlig hafver gifvet tilkiende /
 at hand icke her udi hafver handlet i Vre-
 de / men i jdel Naade / thi et Christ. ligt oc
 saligt Endeligt gaar langt offver alt

det i Verden er/ oc giffver ævig Trest oc Glæde.

De efterdi I hafver været aff mig begierendis / at jeg den Prædiken / som jeg udi Eders Salige Husvæns Lige Begiengelse gierde / vilde Eder skriftlig meddeele / den til Trycken at besjordre / da hafver jeg Eders gode Begiering ocsaa her med villet efterkomme / hyskende at den med saa god en Billie maa vordt optaget / som den aff mig velmeent baade er skrevet oc holden. Vil her med hafve Eder med alt Riigt under den Allerhøjestes mæchtige Beskiemelse til Siæl oc Liff befalet / Hand oc naadelig u treste / styrcke oc opholde Eder formeelst den værdige Hellig Mand ved vor Herre Jesum Christum / det vnsker troligen

Eders Digtvillige
I.

Nyborg den 1. Decemb.
1669.

Hans Mule.

Tertien

Texten

Som udi

Sal. Nette Claus-
Daatters

Borgem. Laurik Jørgensens
Liig-Prædicken bleff fremsat oc for-
handlet er taget aff den 73. Psalme
Vers. 25. 26. saaledis liudende:

Hvar Jeg
ickin hafver
dig / da skiotter
Jeg intet effter
Himmel oc Jord.

Der=

Personend mit
Leiff oc Siel
vansmæctis/ saa
est du dog Gud
al tid mit Hiertis
Trost/ oc min
Deel.

Ind=

Indgangen.

Et var et ypperligt
 Vidnesbyrd oen stor Be-
 rømmelse / som vor Frelse-
 re Christus gaff Mariæ
 Marthæ Søster / der hand sagde:
 Maria udvalde den gode
 Part / som ick skal tages fra
 hende. I hvilcke Ord vi haffue 3.
 Ting at betracte / saa som Først at
 Maria udvalde / Dernæst huad hun
 udvalde / oc for det Tredie huad hand
 siger om det hun udvalde.

Huad det Første anbelanger / da
 hatver Gud ick alleeniste gifvet Men-
 niskene en fornufftig Stuel oc en fri
 Villie / at de kunde udvæle det Gode
 oc forskynde det Onde / men endoc saa
 foreholder dem i sit Ord atskillige
 Ting at væle iblant. Saa taler
 G Moses

Luc. 10.
 v. 42.

Deut. 30.
v. 19.

Jos. 24.
v. 15.

v. 16.

Moses til Israels Børn: Jeg tager i Dag Himmelen oc Jorden til Vidne ofver eder / jeg hafver lagd eder Liffvet oc Døden fore / Velsignelsen oc Forbandelsen / at du maa udvæle Liffvet / oc du oc din Sæd maa lefve. Saa taler Josua til dennem: Udvaler eder i Dag huem I ville tiene / de Guder som Eders Fædre tiente paa hin Side Floden / eller de Amoriters Guder / i huis Land I boe: Men jeg oc mit Huus ville tiene Herren; Huor paa de suarede retteligen / udvalde det beste oc sagde: Det skal være langt fra

fra os / at vi skulle forlade
 HERREN / oc tiene andre Gu-
 der / vi ville tiene HERREN /
 thi hand er vor Gud.

v. 18.

David bleff gifvet Frshed aff
 HERREN ved Propheten Gad at ud-
 væle et aff tre / huilket hand vilde at
 Gud skulde giøre hannem / enten
 hand vilde hafve Dyr: Tid i
 sit Land i Siuff Aar / eller
 hand vilde fly for sine Fien-
 der i Tre Maaneder / eller at
 der skulde være Tre Dage
 Pestilente i hans Land?
 Ibland huilcke Tre David udvalde
 Pestilente / oc sagde: Lad os fal-
 de i HERRENS Haand /
 thi hans Misfundhed er stor /
 G ij jeg

2. Sam. 24.

12.

v. 13.

v. 14.

jeg vil icke falde i Menniskens
Haand / oc gaff der med tilkiende/
at hand med god Betænkende gior-
de dette Val.

Thi til at giøre et got Val / hø-
rer god Betænkende / Visdom oc
Klogskab / i synderlighed naar det an-
gaar viciige Sager. Nu er intet
viciigere end det som angaar Menni-
skens Velsærd oc Salighed / dersfore
gioris her vel behoff / at mand seer sig
for / betæncker sig vel / at mand kand
handle vffelige / effter Pauli Raad /
saaledis lydende: Seer til huor-
ledis I skulle vandre forsiun-
lige / icke som de ll-viise men
som de Viise. S. Jacob taler
om tuende slags Visdom / den ene
som kommer her ofven need /
den anden / siger hand / er For-
dist /

*Ephes. 5.
v. 15.*

Jac. 3. 15.

diss / Menniskelig oc Diesvoelst /
den som kommer her ofoen need / er
den som Vijsdommens oc For-
standens Aand den H. Aand
vircker oc forarbejder; den anden
Vijsdom er Kiødsens Sands oc For-
nuftens Verck / huilcket Diesvoelen in-
tet forsømmer sig at spille i med / naar
hand maa raade.

Esa. 11. 2.

Ligesom Menniskene nu i saa
maade ere ulige artede / saa er oe deris
Val ulige. De som ere kiødelige oc
jordiske sindede / de udvoele saadanne
Ting / som ere kiødelige / verdslige /
jordiske / saa som Ære / Vælde / Vellyst /
Rigdom / oc meene sig at haffve vel
treffet / naar de saadant kunde erlange.
Men de som ere Aandelige til Einde /
det ere de / som opliuste aff Guds
Aand / betæncke at de tsmelige oc jor-
dike Ting ere saa ubestændige / oc saa
megen Forandring undergiffne / oc

kunde icke derfor fornøye et Menneskis Hierte / kunde icke indeholde det sande oc bestandige Gode / de søge derfor det rette Gode i det Aandelige / Himmelske oc Eoige / huilket Fornustent oc den kiødelige Sands intet kand begribe / thi det naturlige Menneske forstaar sig icke paa det som hører Guds Aand til / det er hannem en Daarlighed / oc hand kand det icke kiende.

*1. Cor. 2.
v. 14.*

*Hebr. 11.
v. 25.*

v. 26.

Saa staar der om Mose / at hand udvalde meget meere at lide Uimage med Guds Folck / end at haffue Syndsens timelige Glæde / oc hand actede Christi Forsmædelse for større Rjgdom / end Egypti Liggendesæ / thi hand saae til Betalnin

ningen. Det dar Guds Land som opluste hans Forstand oc reglæret hans Herte til at giøre saadant et Val/ huilket et fiodeligt Menniske skulde haffve uleedt oc holdt for stor Galenskab.

Det skulle vi alle med huer andre vel betæncke / thi Gud giffver os udi sit Ord oc saa Frisshed til at væle/ naar hand loffver dennem Naade oc Salighed som omvende sig til hannem / tro paa Christum / lefve i Guds sande Fryct / oc lide Kaarsæt taalmodelige/ som hand til deris beste oc Saligheds Gode / dennem paalegger. Tuert imod truer de Onde oc Ugudelige med sin Brede oc Straff timelig oc ævig. Huad er det andet end at hand sætter os Himmerig oc Hellsøde/ Liffvet oc Døden/ Velsignelsen oc Forbandelsen fore/ at vi skulle udvæle Liffvet oc det Gode/ oc bøtte os for det Onde. Her skulle

skulle vi nu icke tæncke at det er nock
 at udvæle Liffvet / Betsignelse / Him-
 merig oc Salighed / thi det er Men-
 skene særdege nock til / men her skal oc
 betænkis oc udvælis de Ting / de
 Middell som fører oc fremmer til Liff-
 vet / til Himmerig / til Salighed / oc
 skyes de Ting som forarsager For-
 bandelse / oc fører til Hellsvede oc den
 ævige Fordømmelse / huor udi Men-
 niskene forsee sig / oc fare saa meget
 vild / thi meget siunes at tienne til Liff-
 vet / som forarsager Døden / tuert
 imod siunes det at føre til Døden som
 fremmer til Liffvet. En Ting er icke
 altid som den siunes / undertiden
 anseer mand Skuggen aff Bier-
 get for Solck / som Sebul sagde til
 Gaal. Mange de meener at de
 gjøre vel der udi / naar de gjøre
 ilde. Det gaar dennem som det gic
 de

*Judic. 9.
v. 36.*

*Micb. 7.
v. 3.*

de Syrer / de søgte effter Propheten
 Elisæum til den Ende at de kunde fan-
 ge hannem oc føre hannem til deris
 Konge / huilcke der de meente at de
 vare paa Beyen til Dothan / da vare
 de paa Beyen til Samariæ Stad / oc
 komme i deris Fienders Hænder :
 Saa gaar det med mange / huilcke der
 meene at de ere paa Beyen til Himme-
 risg oc det ævige Liff / da ere de paa
 Beyen til Hellsvede oc den ævige For-
 dømmelse / oc udi Dieffvelens Menni-
 skens Hofvet. Fiendes Vold oc Mact /
 ja mange de meene at de ere Guds
 Børn / som Jøderne meente / huilcke
 Christus dog sagde til / at de vare
 aff den Fader Dieffvelen / oc
 de gjorde effter deris Faders
 Begiering / Saa gaar det alle den-
 nem som vandre effter deris egne
 Tancker / oc ick regieris aff Guds
 D Aand /

2. Reg. 6.
v. 6.

Joban. 8.
v. 44

And / huilcke derforre ocsaa fare vild
udi deris Val.

Derfore er det icke nock at mand
udvæler Liffvet / dersom mand icke
ocsaa udvæler det som fremmer til
Liffvet / Konning David lærer det
smuct / naar hand siger: Kommer
hjd Børn hører mig / jeg vil
lære eder HÆrens Fryct /
Huo er den Mand som haff-
ver Lyst til Liffvet / begierer
længe at leffve oc niude det
Gode / Forvar din Tunge fra
Dnt / oc dine Læber at de icke
tale Suig / Lad aff det Onde
oc gjør Got / adspørg Fred oc
søg efter hannem / I huilcke Ord
David lærer / huad de skulle tage i act
som hafve Lyst til Liffvet / nemlig høre
Ordet /

Pfal. 34.

v. 12.

v. 13.

v. 14.

v. 17.

Ordet / frygte GvD / spørge Tungen /
 giøre Got / sky Ont / adspørge oc søge
 effter Fred / ellers det er sorgieffvis at
 tale om / at mand haffver Lyst til Liff-
 vet oc udvæler Liffvet.

Men at vi saadant kunde stille i
 Berck / da er det fornøden at vi inder-
 ligen bede oc formane GvD / at hand
 formedelt sin Hellig Aand vilde op-
 luse vor Forstand / at vi kunde forstaa
 os paa det rette Gode / regiere vore
 Hierter / at vi tracte effter det rette
 Gode / giffve os Krafft oc Naade aff
 det Høye at giøre det rette Gode / saa
 følger der paa / at mand gjør et got
 Val. Saaledis var det med Maria
 bestaffet / thi der den HERRS Chri-
 stus kom i hendes oc hendes Systers
 Huus / da i det Stæd det siintes at
 hun skulde haffve taget sig Huset an
 med hendes Syster Martha / som
 gjorde sig stor Umage at tienne han-

D ij

nem/

*Luc. 30.
v. 39.*

nem / da staar der at Maria satte sig hos Jesu Fødder / oc hørde hans Tale / oc det var Marices Val / som bestoed der udi at hun hafde meere Lyft til at sørge for sin Siæl / end at sørge for Huset / at være hos Christum / end at tage vare paa Huset.

*Luc. 10.
v. 41. 42.*

Det andet som vi i Christ Ord haffoe at betracte / er at hand siger: Maria udvalde den gode Part / udi nest forregaaende Ord haffde hand sagt / til hendes Syster / Martha / Martha / du haffver megen Sorg oc Image / et er fornøden. Saa var da det som Maria haffde udvaldt baade fornøden oc got / sa det ene fornøden / mod huilcket alle andre Ting i huor fornøden de end oc kunde sumis at være /
vare

vare ligesom intet at regne / saa som
 hendis gode Part offvergiel alle andre
 gode Ting / i huad Naaffn de oc kunde
 haaffve / oc huor behagelige de end oc
 kunde være / thi hun haaffde udvalt sig
 den gode Jesum at være hos / oc at høre
 hans Liffsalige Ord. Hun haaffde
 Lynst til Liffvet / holdt sig derfor til den
 som vidste Veyen til Liffvet / som kunde
 gifve Liffvet / ja var Liffvet self /
 glædde sig ved af hans Liffsalige Mund
 at kunde høre det ævige Liffs Ord.
 Hun holdt sig til hannem / som er
 Aarsag til alt vort Gode / hun holdt
 sig nær til / at hun kunde øse Vand
 med Glæde aff Salighedens
 Kilde / efftersom der er icke Sa-
 lighed i nogen anden / Der er
 oc intet andet Naaffn gifvet
 Menniskene at blifve salige udi.

*Joban. 10.
 v. 28.
 c. 14. v. 6.
 c. 6. v. 68.*

Es. 12. v. 3.

*Actor. 4.
 v. 11. 12.*

D iii

Her

Her maatte nogen sige/ var det da
 ilde gjort at Martha tog vare paa
 Huset/ effterdi det siunis at Christus
 smibbede hende derfor? Huor til sua-
 res/ at en Huusfraadig Quinde er ick
 at laste/ som er omhyggelig for at det
 kand gaa sticketil til i Huset / men
 meget meere at prise oc belønne. Den
 Høyhøise Konning Salomon berøm-
 mer høyt saadan en Quinde / naar
 hand siger : Huo som haaffver
 Lycke til en dydig Quinde /
 hun er fast ædlere end koste-
 lige Perler / hendis Mands
 Hierte tør forlade sig paa
 hende / oc hannem skal ick
 fattis Næring/ hun gjør han-
 nem got oc intet ont i alle
 sine Liffves Dage. Hendes
 Mand

Prov. 31.
 v. 10, 11, 12.

v. 23.

Mand er Nasnkundig i Por-
 ten / naar hand sidder hos de
 Eldste aff Landet. Hun seer
 huorledes det gaar til i hen-
 des Huus / oc hun æder icke
 hendes Brød med Ladhed.
 Syrach stemmer her med offværeens
 saaledis talende: En Huusraa-
 dig Quinde er hendes Hus-
 bonde en Glæde / oc hun gjør
 hañem et deyligt roligt Lesnet.
 Men som Tiden i Allting er at tage i
 act / saa er den oc her udi; Haffde
 Martha først hort Christum præ-
 dicke / oc siden hafft Omforg for Hu-
 set / da haffde hun giort ret / men at
 hun forsømmer Ordet oc skiotter Hu-
 set / det var at laste. Haffde Peder
 fisket der Christus prædickede / da
 haffde

v. 27.

Syr. 26.

v. 2.

*Luc. 5.
i v. 4. 5.
& seqq.
ad v. 8.*

*Matth. 6.
v. 33.*

haffde hans Systerj icke lyckedes / men
der Peder først hører Christum
prædicke / oc siden effter hans
Befalning toeg sig for at fiske
oc brugte sit Handtverck / da gelin-
gede det for ham at hand gior-
de en riig Fiskedræt / saa var
hans Fiske-Arbeyd louligt / saa var det
gaffnligt; Gud kand vel fordrage at
mand tager vare paa sit Huus / paa sit
Arbeyd / paa sin Næring / men hand
vil at vi skulle først adspørge
Guds Rige oc hans Retsæer-
dighed / det er / vi skulle meere lade
os det Himmelske end det Jordiske
være angelegen / meere det Ewige end
det Tsmeltige.

Saa er da Christus icke ilde til-
freds med Martha for hun toeg sig
Umag til at handle vel med hannem /
thi

thi den Tienniste / som hun actede at
bevise hannem / kunde aldrig haffve
været bedre anvendt / den var oc et
Tegn til hendis Kierlighed imod han-
nem / huilcken Kierlighed var saa høyt
at losve / oc miste intet sin Løn.

Men det Maria gjorde behagede
Christo dog langt meere / Martha
haffde annammet Christum i sit
huus / men Maria haffde annam-
met hannem i sit Hierte / Martha
lausvede til at bereede Bordet / Maria
haffde lyst til at høre Ordet / Marthæ
Omhyggelighed var god for Legemet
Føde / Mariæ Omhyggelighed var
god for Siælens Føde / som Siælen
nu er ypperligere end Legemet / saa
offvergaar oc Mariæ Gierning hen-
des Søsters / Martha var omhygge-
lig for det Tjmelige / Maria for det
Evlige / som nu det Evlige er meere
Nætt paaliggende end det Tjmelige /

E

saa

saar er oc Martæ valhypperligere end
Marthæ / oc berømmis derforre ogsaa
billigen aff Christo.

*Job. 4.
v. 34.*

Thi det var ham icke saa meget
om at giøre / at hand kunde blifve Le-
gemlige spiset oc tracteret / som at giøre
Guds sin Himmelske Faders Villie /
Min Mad / siger hand / er at
giøre hans Villie / som mig
udsende / oc fuldkomme hans
Gierning / det var det Embede som
hannem var betroed / huilket bestoed
der udi at frelse Menniskens Siæle.
Det var oc altid Christi Maneer /
som var kommen aff Himmelen / at
hand stedse vilde føre Menniskene fra
det Jordiske oc Tjmelige til det Him-
melske oc Ewige: Arbejder paa
Mad / siger hand / icke denne
forgængelige / men den som
blifver

*Job. 6.
v. 27.*

blisføer i det Ewige Liff / huilcken Menniskens Søn skal giffue eder. Denne Mad arbejdede Maria paa / som var Stællens Epife / den sund Martha tilridde Mad til Legemets Føde / oc det med saadan Lyft / at hun glemte alt andet for at være hos Christum / ligesom Peder glemte paa Thabor Bierg / alt huad hand hafste i Verden / huilcket hand skjøttede intet om / naar hand ickun der kunde hafue en Bolig / sigende : Her er got at være. Paa denne Maade var oc Paulus findet / der hand sagde : Jeg for-glemmer det som er tilbage / oc recker mig til det som er forre / oc jager effter det forscette Maal / effter det Klenodie /

E ij som

Matth. 17.

v. 4.

Phil. 3. 13.

§ 14.

som fremholder Guds Him-
melske Kald i Christo Jesu.
Oc det er med Maria at udvæle den
gode Part.

Det Tredie som vi hafve i Christi
Ord at acte / er / at hand siger / at
den gode Part som Maria haffde ud-
valt / skulde icke tages fra hende / det
kand nu icke sigis om nogen Verdens
Ting / thi alt det som er i Verden / i
huor behageligt det oc er / oc i huor
got det siunis / skal forladis igien / oc
det tit paa den Tjd som mand sig det
mindst haffde formodet / oc nødigt
vilde / huilcket kand skee i saa mange
Maader; enten kand det / som mand
hafver / borttages ved Tyfve Haand /
Ildbrand / Siendens Mact oc andre
ulyckelige Tilfald / eller mand kand
borttages fra det ved Døden / som det
gick det Rige Menniske / huis
Jord

Luc. 12.
v. 16.

Jord hadde baaret meget /
 der hand nu tæenckte længst at vilke
 nyde det med Lyst oc Glæde / som aff
 hans egne Ord er at fornemme / der
 hand sagde: Ricere Siæl / du
 hæffver en stor Forraad i man-
 ge Aar; Hæff nu Rolighed /
 æd / driick oc vær glad / da maa
 hand usformodende høre disse Ord fra
 GUD / Du Daare i denne Nat
 skal de kræffve din Siæl aff
 dig / huem skal det da høre til
 som du hæfver beridt? Her blif
 ver hand borttaget fra sit Gode.

v. 18.

v. 20.

Job forsøgte huorledis disse
 Verdslige Ting kunde paa saa mange
 slaugs Maader borttages / nu kom
 der et Bud som sagde / at Si-
 enderne hæffde borttaget hans

Job. 1. 14.
 15. Seqq.
 ad 19.

Kameeler / hans Dreene oc A-
 sene / oc ihieslaget Drengene
 med skarpe Suerd / Nu kom et
 andet Bud oc sagde: At Guds
 Gld faldt aff Himmelen oc
 bleff optend paa Saar oc
 Drengene / oc fortærede dem /
 Nu bleff det ham sagt / at der kom
 et stort Veyr fra Drecken / oc
 støtte paa det Huusis Fire
 Hjørner / som hans Børn
 vare forsamlede udi / oc det
 faldt paa Drengene at de døde:
 Saaledis kunde disse Tsmelige Ting
 i saa mange Maader borttages / oc
 da effterlade de større Sorg i et Men-
 nisks Hierte / end de foraarsagede
 Glæde oc Fornøielse / der mand den-
 nem erlangede oc eyede.

Ville

Ville vi derfor udvæle os noget
 at holde for voris Hønest Gode/ som
 vi kunde hafve Fornøelse udi/ da la-
 der os iche udvæle saadanne Verdsens
 ubestandige Ting/ men det sande oc
 æwigvarende Gode/ Vader os adlyde
 Frelserens Christi Raad/ saaledis
 lydende: I skulle iche samle eder
 Liggendesæ paa Jorden/ som
 Møel oc Røst æde dem/ oc
 der som I usvæ græfve der eff-
 ter oc sticæle dem; Men sam-
 ler eder Liggendesæ i Himme-
 len/ der som huercken Møel
 oc ey Røst æde dem/ oc der
 som I usvæ iche græfve der eff-
 ter oc ey sticæle dem. Oc det er
 at samle Liggendesæ i Himmelen/
 naar mand aff Guds Ord lærer at
 tien.

Matth. 6.

v. 19.

v. 20.

kiende Christum / oc ved Troen til
hannem erlanger Naade hos Gud /
Syndernes Forladelse / det ævige Liff
oc Salighed. Huilcket er de sande
Guds Børns rette Liggendesæ oc
Hønest Gode / som de forstaa alleene
i Sormen Jesu Christo / ved Aand-
sens Krafft / huor med de foracte alle
Jordiske Ting / oc holde sig til Gud
alleeniste / med all Eensfoldighed i Tro
oc Haab / hand er deris Tillid i Liff-
vet / hand er deris Styrcke i Døden;
Brister saa det Legemlige for dem / saa
holder det Aandelige / slipper det Ei-
melige / saa varer det Ewige / forlades
de aff Verden / saa annammes de aff
Gud / oc ere derfor / i huor det gaar /
vel faren med deris Gud oc i Gud.

Dette Liggendesæ oc denne gode
Part hafde Maria udvalt sig der hun
holt sig til den gode Herre Jesum at
høre hans Ord / huilcken oc ick skulde
tages

tages fra hende / men naar hun skulde
 tages fra alle Ting i Verden / saa bleff
 hendis JESUS hende beholden / som
 hun sig haffde udvalt / huilcken der da
 skulde tage hende til sig / oc giffve hen-
 de den Arff / som hand self hende haff-
 de forhuersfuet / at hun skulde saa
 altid blifve hos HErren.

Her udi haffver denne S. Quinde
 Mette Claus. Daatter giort den
 Gudsnyttige Martæ Selskab / oc ud-
 valt sig den gode Part / som icke skal
 tages fra hende / nemlig sin Frelsere
 JESUM offver alle Ting i Verden at
 elske / ære oc tienne / hun betænckte
 Verdens Forsængelighed oc Ubestan-
 dighed / oc huad Salighed der imod
 for Guds Børn er at forvente / for-
 actede dervede det første / oc arbendede
 paa det sidste / holt sig til den Ende
 flittig til vor HErre med Tro oc Til-
 lijd / med Bøn oc Paakaldelse / med

S Guds

1. Tbes. 4.
 v. 17.

Guds Ords flittig Hørelse / med det
 højbærdige Sacramentes andæctige
 Brug / oc med et gudeligt Leffnets
 Fremdragelse. Hun elckre **GD**
 Huus oc den Etæd sem hans Ere
 boer paa / loed sig icke gierne der fra
 forhindre / naar hendes Helbred det
 tilstædde/sa kom offte til Kircke med en
 suagt Helbred / oc loed der med see at
 hun hafde meere Dmsorg for Etæ-
 lens Velstand end Legemets Helbred.
 Oc som hun stedse hafde i Hiertet/saa
 hafde hun offte i Munden oc paa
 Tungen baade udi hendes Belmact
 oc udi hendes Suagthed disse gyldene
 oc herlige Ord / **H**Erre naar jeg
 haffver ickun dig / da skjøtter
 jeg intet efter Hūmel oc Jord/
 dersom end mit Liff oc Siel
 vanskmettis / saa est du dog
GD altid mit Hiertes Trøst

*Psal. 73.
v. 25.*

v. 26.

oc

oc min Deel; Huor med hun klar-
ligen gaff tilkiende / at hun haffde
udvalt sig den gode Part som
icke skal tages fra hende;
hvilcke Ord dersfore meget vel bequem-
me sig til en Text udi den Sal. Quin-
des Lijg Prædicken at forhandle / saa
som de oc for den Uarsags skyld der
til aff hendes høhbedrøffede Hus-
bonde ere udvalde. Huorsfore vi den-
nem i Jesu Naffn ville angaa oc be-
tracte i disse tuende Stycker

I. Først ville vi fornemme
huad Fornøhelse et GVD
Barn haffver i sin GVD.

II. Dernelst huor udi det
lader see saadan sin Fornøhel-
se i GVD.

§ II

Siden

Siden ville vi høre tale om denne salige Quindes Erlige Fødsel oc Herkomst til Verden / Gudelige oc berømmelige Leffnets Fremdragelse i Verden / saa vel som Christelig oc salig Affsced oc Endeligt aff Verden.

GUD forleene Nand oc Naade at Allting maa komme hans hellige Naffn til Ere / oc os til Saligheds Fremmelse / for Christi JEsu vor HERRIS skyld /
A M E N.

Om

Om det Første.

Saa som det er et Menniske
 Gaff Naturen indgiffvet at
 tracte effter Sindets For-
 nøyelse / saa er Menniskens
 Tander oc Domme saa meget ulige
 om de Ting som saadan Fornøyelse
 kunde foraarsage.

En Deel sætte deris Fornøyelse i
 høy Wijsdom oc Forstand / huilken
 enddog den er en synderlig Guds
 Gaffve / thi hand giffver de
 Wijsse deris Wijsdom oc de
 Forstandige deris Forstand /
 Saa kand den dog ick fornøye et
 Menniskes Hierte / men det er som den
 høynisse Konning Salomon siger :
 Huor megen Wijsdom er / der
 er oc megen Gremmelse / oc
 S ij den

*Prov. 2.
 v. 6.
 Dan. 2.
 v. 21.*

*Ecclef. 1.
 v. 18.*

den som meget vil lære/ hand
maa meget lide. I saa Maade
giffver Vijsdom snarere Uroe end For-
nøyelse.

Andre haffver deris Fornøyelse i
Rigdom oc Dffverflødighed / haffve
de ickun Penge/ saa meene de at de staa
intet til at trenge/ det er deris Duffte/
det er deris Bløede/ at deris Kam-
mere kunde være fulde/ oc gif-
ve et Forraad ud effter et an-
det/ at deris Saar kunde søde
Tusinde/ oc hundrede tusinde
i deris Byer / at deris Dren-
kunde meget arbejde / at der
skal ingen Skade/ ingen For-
derføelse / ingen Klagemaal
være paa deris Gader / Lyck-
saligt

Psal. 144.
v. 13.

v. 14.

v. 15.

saligt er det Folck / sige de / som
 det saa gaar ! Nu er vel Rigs-
 dom god / siger Eyrach / . naar
 hand bruges uden Synd.
 Den er Guds Belsignelse /
 oc loffues dennem der frycter Gud /
 som David vidner / sigende: Salig
 er den som frycter Herren / oc
 haffver Lyst til hans Bud / de
 Frommes Elect skal velsig-
 nes / Rigdom oc Dffverflø-
 dighed skulle være i deris
 Huus.

Men ach huad Fornøelse kand
 der være i det som med saa stor Nøne
 oc Besucering samles / med saa stor U-
 roe oc Bekymring: Fryct oc Fare eyes
 oc besiddes / oc med saa stor Sorg oc
 Bedrøffvelse forlises oc mistes? Her
 for.

Syr. 13.
v. 30.

Prov. 10.
v. 22.

Psal. 112.
v. 1.

v. 2.

v. 3.

*Ecclef. 5.
v. 10.*

*Ezech. 7.
v. 19.*

*1. Tim. 6.
v. 9.*

foruden siger Salomon: Huo der
elster Penge/hand bliffoer al-
drig mæet aff Penge / oc hu-
der elster Rigdom/hand faar
intet Gaffn der aff / det er oc
Forsœngelighed. Saa fand
Guld oc Sølf icke frelse paa
Herrens Brede Dag / men
det er Menniskene en Forar-
gelse til deris Misgierning.
De som ville bliffoe rige / de
falde i Fristelser oc Snarer /
oc mange daarlige oc skade-
lige Begieringer / huilcke som
nedsencke Menniskene i For-
derffvelse oc Fordømmelse /
siger Paulus: Fryct icke om no-
gen

gen bliffver rijg / om hans
 Huses Herlighed bliffver stor/
 thi hand skal intet tage med
 sig i sin Død / oc hans Herlig-
 hed skal icke fare efter hañem /
 siger David.

Pfal. 49.
v. 17.

¶ 18.

Nogle holde det for deris For-
 nøyelse at de ere i stor Respect, Ære
 oc Anseelse for Verden / det er deris
 Hierte / siger David / at de kunde
 hafve stor Ære paa Jorden /
 alligevel kunde de icke bliffve
 i saadan Værd / men de maa
 der fra ligesom Fæ / thi deris
 Gierninger ere idel Daarlig-
 hed / Ach huad er Verdens Ære
 andet end Forsængelighed / Møne oc
 Besuærlighed / saa at det er som Ord-
 sprocket liuder / so meere æret / so meere
 besuæ.

Psal. 49.
v. 12.

v. 13.

v. 14.

¶

besuæ.

besuceret / huor er da Fornøhelsen?
 Der til med ere der saa som lade sig
 nøye med deris Lycke / ere de end høyt
 paa Spillet; saa bemøde de sig at kom-
 me høyre op / eller oc de ere beladde med
 Fryct; at deris nærværende lyck/salige
 Stand ick skal bliffve varig / vi skulle
 derfor adliude Pauli Raad saa liu-
 dende: Lader os ick være gie-
 rige efter forscængelige Ære /
 oc atter siger hand: Gjører intet
 aff forscængelig Ære. Den Ær-
 gierige skal tage til Hierte / det som
 Salomon siger: Den som skal
 forderffvis / hand bliffver for
 hoffmodig / et hoffærdigt oc
 stolt Mod kommer førend
 Faldet. De betæncker det Snrach
 siger: Ricere Barn / bliff gierne
 ien

Gal. 6. v. 1.

Phil. 2.
v. 3.Prov. 16.
v. 18.

Syr. 3. 19.

i en nøderlig Stat / det er bedre / end alt det som Verden staar effter.

Der ere mange som søge deris Fornøyelse i store Herrers Gunst / huilcken de forhuerrffue sig tjt oc offte med stor Skienck oc Gasve / indbildende sig at de ved dennem kunde forfremmis oc hielpes til rette i en oc anden Maade effter deris Ønske. Men ach huad bliffuer de bedragne / thi huad er Nienniskene at lide paa? Naar mand haffuer dem meest behoff / saa slaa de meest feil / naar det gaar i knibe / saa kunde de icke hielpe sig selft. Som vi haffue Exempel paa i den Quinde / der raabte til Israels Konge i Samarice Beleyring / i huilcken der var en stor dyr Tsd / oc sagde: Hielp mig min Herre Konge / da suarede hand: Hielper icke

2. Reg. 6.
v. 26. & 27

G ij

H Er.

Herren dig / huor med skal
 jeg hielpe dig? De maatte i saa
 maade bekiende sinllformuesomhed til
 at hielpe aff en Nød / som hand var
 selff bestæd udi. Derfor siger David:
 Forlader eder ick paa For-
 ster / de ere Mennisker / de kun-
 de jo ick hielpe. Thi Menni-
 skens Aand skal bort / oc hand
 skal bliffve til Jord igien / da
 ere hans Anslag fortabte.
 Menniskens Hielp er intet
 nyttig. Store Folck feile oc /
 de veye mindre end intet / saa
 mange som de ere. De ere for-
 skreckelige Ord som Guds Aand ta-
 ler ved Jeremiam / naar hand siger:
 Forbandet er den Mand som
 forla-

Psal. 146.
v. 3.

v. 4.

Psal. 60.
v. 13.

Psal. 62.
v. 10.

Jer. 17. 5.

forlader sig paa Mennissen /
oc holder Kiød for sin Arm;
Hvor skulde nogen da finde Fornøyl-
se hos saadanne?

Icke bedre ere de faren som søge
deris Fornøylse i Kiødelige Vellyst
oc Glæde / som sige aff Bisshdommens
Bog; Kommer lader os vel
leffve / den stund det er paa
særde / oc bruge vort Liff i
Ungdommen / vi ville fylde os
med den beste Vijn oc Salve /
Lader os icke forsømme May-
maanets Blomster / lader os
bære Kranke aff unge Roser /
sørend de bliffve visne / lader
ingen aff os forsømme sig at
braske / at mand kand alle-

G iij vegne

Sap. 2.
v. 6.

v. 7.

v. 8.

v. 9.

Esa. 65.
v. 12.

Luc. 16.
v. 19.
v. 23.

vegne spørge / huorledis vi
 hafve været glade; Vi hafve
 der dog icke meere aff / end
 det samme; De paa en anden
 Stæd finde vi de Epicureiske Verd-
 sens Nennister saaledis talende:
 Kommer hjd / lader os hente
 Vijn / oc dricke os druckne /
 oc det skal være i Morgen som
 i Dag / oc endda meget meere.
 Men all saadan Vellyst endes med
 Ulyst / som den Rige Mands Exempel
 udviffer / der leffvede huer Dag
 herligen oc udi Glæde / men
 opvognede omsider udi Helff-
 vede / huor hand leed Pine
 udi Helffvedes Lue. Imidler
 Tid det staar paa / er det icun som en
 Suerm med saadan Vellystiske Glæ-
 de /

de/ siden gaar det som Salomon siger:
 Effter Latter kommer Sorg/
 oc effter Glæde kommer Be-
 droffvelse/ Saa suecker oc saa Vel-
 lyst Legemet / forfører Sielen / for-
 blinder Fornuften oc er den nærmeste
 Aarsag til alt Ont.

Naar de Vellystikke haffve udra-
 set / maa de omsider klagelige bekiende
 som der staar i Visdommens Bog:
 Vi funde icke den rette Vey/
 Ketsærdigheds Lius skinne-
 de icke for os. Vi ginge ad i-
 del vrange oc skadelige Veye/
 oc vandrede øde Kraagveye/
 men vi vidste intet aff Hæ-
 rens Vey. Huad hjælper os
 nu vor Bram? Huad haffve
 vi nu aff Rjgdom oc Hofmo-
 dig-

Prov. 14.
v. 13.

Sap. 5.
v. 6.

v. 7.

v. 8.

v. 9.

dighed? Det er altsammen
faret bort som en Skygge / oc
som et Skrig der far frem.

Uff alt dette erfare vi huor daarlige
oc forfængelige Verdsens Børn
ere i deris Idræt oc Tancker / de som
sige / eller i det ringeste tæncke / Haffver
jeg icke Wijsdom / haffver jeg Ære /
haffver jeg store Herrers Gunst /
haffver jeg Guds oc Penge / haffver
jeg Vellyst oc gode Dage / saa skjøtter
jeg intet om andet. Thi om et Men-
niste end kunde komme saa vst / at det
haffde alt dette tilsammen oc kunde
sige med Salomon: Jeg bleff
mæctig offver alle dem som
haffde været for mig / oc Wijs-
dom bleff hos mig. Alt huad
mine Dyen begiærede / det
loed jeg dem saa / oc jeg næc-
tede

Ecclef. 2.

v. 9.

v. 10.

tede mit Hierte ingen Glæde/
at det hafde Glæde aff alt mit
Arbende / oc det holt jeg for
min Deel aff alt mit Arbende.

Saa maa hand dog omsider bekien-
de med hannem: Der jeg saae til
alle mine Gierninger / som
min Haand haffde giort / oc
Møye / som jeg haffde hafft /
See da var det altsammen
Forsængelighed oc Jammer/
oc intet meere under Solen.

I synderlighed befindes saadan
Forsængelighed i Døds Nød / da
kunde alle Verdsens Ting intet hiel-
pe / da befindes det som Eyrach siger:
Naar et Menniske dør / da

skal hand fornemme / huorle-

h

dis

v. 11.

Sir. 11. 28.

Sir. 14. 20.

dis hand haffver leffuet / thi alle forgængelige Ting skulle saae ende / oc de som omgaaes der med / fare ocsaa bort der med.

1. Job. 2.

v. 15.

D lader os derfor betæncke oc adliude G. Hansis Raad / saa liudende: Elsker ick Verden / ick heller det som er i Verden / dersom nogen elsker Verden / i hannem er ick Faderens Kierlighed.

v. 16.

Thi alt det som er i Verden / som er Kiødsens Lyst / Dyens Lyst oc et hoffærdigt Lessnet / er ick aff Faderen / men aff Verden. Oc Verden forgaaer med hendes

v. 17.

Lyst /

Lyst / men huo som gjør Guds
 Billie hand blifver i Ewigbed:
 Udi huilcke Ord forstaaes ved Riøds
 sens Lyst / Horeri oc Letfærdighed /
 ved Dyens Lyst / Stierighed oc Rig
 dom / ved et hoffærdigt Veffnet / Væ
 gierighed / Mact oc Vælde / Roef oc
 at fare høyt. De Mennister som ere
 klære aff saadant / oc hafve deris For
 nonelse / Behag oc Glæde i saadanne
 Verdsens forscængelige Ting / bliffve
 skændelige oc skæmelige omsider bedrag
 net deris Tancker / naar det gaaer den
 nem som Eliphaz aff Theman taler:
 Den Ugudelige skal icke be
 staae / hand er bedragen i For
 scængelighed / oc Forscængelig
 hed skal være hans Løn.
 Hand skal faae en ende / naar
 det er hannem ubequemt / oc

Job. 15. 31.

v. 32.

H ij hans

v. 33.

hans Duist skal icke grønnis.
 Hand skal affrisses ligesom
 en utidig Vjndrue aff Vjnd-
 træet / oc bortkaste / som et
 Dlie Træ / sit Blomster.

Derfore naar saadanne Verdsens
 forængelige Mennsker hofvære oc
 gjøre sig til i deris Ære / i deris
 Stads / i deris Ændest hos de Store /
 i deris Æst oc Glæde / da tør mand
 icke misfunde dem saadant / men langt
 meere maa yncke dem i deris Daar-
 lighed / oc foracte deris Forænge-
 lighed.

Guds Børn som aff Guds Ord
 ere underbiffte oc aff Guds Aand op-
 liuste oc regierede / de hafve langt an-
 dre Tancker end Verdsens Børn / oc
 langt andet Mundheld / de søge rette-
 lige deris Fornøyelse alleene i GUD /
 thi de vide at hand er det allerhøyeste

oc

oe ypperste Gode i Himmelen oe paa
Zorden/det sande bestandige oe ævige
barende Gode/som alleene kand suare
til alt det der kand fornøye et Mennt-
stes Sind oe Herte. De dersfore er
hand dennem nock / i hannem søge de
all deris Lyst oc Trøst / all deris Roe
oc Glæde. Hand er deris ypperste
Skat oc beste Rigdom. Intet er dem
saa stort/saa høyt/saa kaasteligt/saa
søt oc kiert / som deris **GUD** er.
De dersfore sige de med Psalmisten :
HErre/naar jeg hafver ickun-
dig / saa skjøtter jeg intet eff-
ter Himmel oc Jord. Men at
mand ret med Sandhed kand sige disse
Ord / da er det først fornøden at vide/
huad det er at hafve Gud / oe der-
næst huorledis Psalmisten forstaar
det / at hand intet skjøtter eff-
ter Himmel oc Jord.

H iij

Her

Her skulle vi nu icke indbilde os /
 at mand kand haffve Gud / ligesom
 Hedningene haffve deris Afguder /
 huilcke de kunde indelucke oc hafve for-
 varet paa visse Stæder / flytte oc føre
 dem fra et til et andet / efftersom den-
 nem lystier / thi Gud er et Aande-
 ligt / usiumligt / ubegribeligt /
 oc uendeligt Væsen / som ingen-
 steds indelucktis oc ingensteds udelu-
 ckis / men er allevegne nærværende oc
 tilstæde / opfylder Himmel oc
 Jord / i hannem ere vi / lesve
 vi oc røres vi / oc dog boer i et
 Lius som ingen kand kom-
 me til.

Icke heller skulle vi tæncke / at
 mand kand haffve Gud her paa Jor-
 den / som en Mand kand haffve en an-
 den god Ven / huis Nærværelse oc
 Be-

1. Reg. 8.
v. 27.

1. Tim. 1.
v. 17.

Jer. 23.
v. 24.

Actor. 17.
v. 28.

1. Tim. 6.
v. 6.

Bestuelse mand paa Jordiste oc Le-
gemlige Viis kand nyde / oc tale med
hannem Ansiet fra Ansiet / som en
Ven kand tale med en anden; Thi saa
lader Gud sig icke haffve i dette Liiff/
men i det tilkommende Liiff / Der
skulle vi see hannem Ansiet
fra Ansiet / høre oc fornemme han-
nem paa en langt høyere oc fuldkom-
meligere Naade / end vi det her kun-
de begribe / vi skulle der kiende
hannem / saa som hand er /
oc der skal hand være allting
udi alle.

Men at haffve Gud / er at være
i Naade hos Gud / huilcket de ere som
formedelst Troen til Jesum ere forlig-
te med Gud oc haffve Eyndernis
Forladelse / som elste Gud / troe oc
forlade sig paa Gud / ved Troen fat-
te oc

1. Cor. 13.
v. 12.

1. Job. 3.
v. 2.

1. Cor. 15.
v. 28.

*Cantic. 6.**v. 3.**Phil. 18. 1.**v. 2.*

te oc sauffne Gud / oc gløre hannem
 ligesom til deris egen med alt sit Go-
 de / at de kunde sige med Bruden i
 Høysesangen; Min Ven er min
 oc jeg er hans. Oc med Kon-
 ning David: H Erre / jeg hafver
 dig hiertelige tier / min Styr-
 cke / H Erre min Klippe / mit
 Slot / min Frelsere / min
 Gud / min Trøst / paa hvil-
 cken jeg forlader mig / min
 Skiold oc min Saligheds
 Horn oc min Bestiermelse.

Huo der saaledis skal hafve
 Gud / hand maa endelig aff Guds
 Ord lære ret at kiende Gud / saa som
 hand vil være kiend aff os / oc vide
 huad mand skal troe oc dømme om
 hannem / huorledis mand skal dyrcke
 oc

oc tieme hannem / huor saadan
Kundskab icke er / der kand et Men-
niske icke siges at haffue G V D / men
at vœere uden Gud i Verden.

*Ephes. 2.
v. 12.*

Saadan Guds Kundskab er der-
for icke alleeniste høiest fornøden /
men end ocsaa høiest gaffnlig. Det

Job. 17. 3.

er det ævige Lijff / siger Christus
i sin Bøn til sin Himmelske Fader /
At de kiende dig alleene en-
sand G V D / oc den du ud-
sende Jesum Christum. Saa
siger Herren hos Propheten Jere-
miam: En Vijs rose sig icke
aff sin Vijsdom / en Sterck
rose sig icke aff sin Styrcke /
en Rijg aff sin Rijgdom / men
huo som vil rose sig / hand ro-
se sig der aff / at hand veed oc

Jer. 9. 23.

v. 24.

fiender mig / at jeg er HEN-
 REN som gjør Barmhjer-
 tighed / Rætt oc Rættferdig-
 hed paa Jorden / Thi saadant
 behager mig / siger Herren. De
 siger Bøjsmanden: At kiende dig
 er fuldkommen Rættferdig-
 hed / oc at vide din Mægt er
 en Røed til det ævige Liff.

Sap. 15. 3.

Hvor Guds Kundskab er / der
 er ogsaa Guds Kierlighed / thi naar
 et Menneske veed oc betæncker at Gud
 er det Høieste Gode / en Kilde aff
 hvilcken alt det rette oc sande Gode
 alleene udflyder / som Sanct Jacob
 vidner / sigende: Alle gode Gaff-
 ver / oc alle fuldkomne Gaff-
 ver komme ofven need aff
 Liusens Fader / hos hvilcken
 der

Jacob. 1.
 v. 17.

der er ingen Omfiffelse eller
 Forvendelse med Lius oc
 Mørck / oc som David bekiender:
 O GUD / det er altsammen
 kommet aff dig / oc aff din
 Haand hafve vi gifvet dig det;
 Huor med Esaias stemmer ofver eens/
 sigende: H ERRE alt det som vi
 udrette / det haffver du giff-
 vet os; Naar det veed/ Gud er All-
 mæctig/ Barmhertig/ Hellig/ Ræt-
 ferdig/ alleene Viis/ er saa Faderlig
 sitdet imod sine Troende / tilfiger dem
 saa meget Got i sit hellige Ord / er
 trofast oc sandru i sine Løffter / huad
 hand loffver / det holder hand visseli-
 ge / da kand det icke andet end elste
 hannem / so meere det kiender Gud /
 so meere det forarsages at elste Gud /
 sa saaledis elste at det elsker ham off-
 ver

1. Chron.
30. v. 14.

Esa. 26.

ver alle Ting / som er ypperligere end
 alle Ting / troer oc forlader sig paa
 hannem / som er saa naadig / saa
 mættig / saa trofast / lader sin Rier-
 lighed oc Tillid til hannem see udi Lyst
 til hans Ord / udi Lydighed imod
 hans Bud / i Taalmodighed at lide
 effter hans Villie / oc udi Flittighed
 til at holde Samtale med Gud i sine
 Bønner / oc i saa Naade hasver saa-
 dant et Menniske en Hiertens Glæde
 oc Fornøelse i Gud / sigende med
 David: Det er min Glæde / at
 jeg holder mig til GUD / oc
 sætter min Tillid til HERN
 HERN HERN / at jeg
 kand forkynde alle dine Gier-
 ninger.

Pf. 73. 28.

Naar et Menniske saaledis er sin-
 det imod Gud / det er et Tegn til at
 det regieris aff Guds Aand / det er i
 Naar

Raade hos Gud / elstis aff Gud / sa
 hasver Gud oc alt Got i Gud / det
 kand sige med Dabid: H Erren er
 min Hyrde / mig skal intet
 fattis; Thi huad kand den fattis /
 der hasver den som raader for alltinge
 huor kand den beklage sig at hannem
 fattis Lius / som boer midt i Solens
 Huad Widervertighed kand os til-
 slaes / at vi jo finde Raad oc Trøst
 der imod udi Gud / ere vi bedrøfuede/
 da er hand Trøstens Gud /
 som os trøster i all vor Be-
 drøffvelse / ere vi i Fare / saa er
 hand allmæctig til at redde oc frel-
 se os; Ere vi i Nød / saa er hand en
 Nødhielpere / Ere vi siuge / hand
 er Israels Læge / en Mestere
 til at hielpere. Ere vi Raadevilde/
 I iij hand

1. Cor. 1. 3.

Gen. 17. 1.

Dan. 6. 21.

Exod. 15.

Ef. 63. 7. 1.

Jer. 32.
v. 19.

Rom. 10.
v. 13.

2. Cor. 1.
v. 9.

Joh. 10. 28.

Sap. 16. 13.

Joh. 10. 10.

hand er stor aff Raad oc mæctig aff Gierning. Ere vi Sat- tige / hand er Kijs ofver alle den- nem som paakalde hannem / skulle vi døe / saa er hand den som opvæcker de Døde / oc gifver det ævige Liiff / saa som den der hafver Mact baade ofver Liif- vet oc Døden. In Summa udi allting er Gud os nock / nock hafve vi i Gud Fader / som hafver gifvet os Legem oc Siæl / som hafver skabt os effter sit Billede / til det ævige Liiff / som beskiermer / opholder oc forsørger os til all Nødtørffthighed / nock hafve vi i Gud Søn / som hafver opretted det forfalden Guds Billede i os / haf- ver forhuerffved os Salighed / oc er derfor kommen til Verden /

at

at vi i hannem skulle haffve
Lijffvet oc offverflødig nock/
Nock hafve vi i Gud den Hellig Aand/
som gjør os duelige til gode Giernin-
ger/ forsicker os em Guds Naade/ oc
giver vor Aand Vidnißbyrd
at vi ere Guds Børn.

*Rom. 8.
v. 16.*

D smager oc seer huor
ficerlig Herren er/ Salig er
den som haabes til hannem!
D huor lycksalig er den som haffver
hannem! thi der er en uendelig For-
nyelse hos/ naar Gud er voris oc vt
ere hans / huosomheldst der haffver
smaget denne Eodhed / hand skiotter
icke meget om de Jordiske Ting/hand
soler icke en gang de Tilfald som giøre
andre meest urolig.

Psal. 34. 9.

Saadant et Menniske kand altid
være frimodig i sin Gud / huad der
end

Psf. 27. v. 1.

end oc komer paa / sigendemed David:

H Erren er mit Luus oc min

Salighed / for huem skulde

jeg frycte? H Erren er mit Liff-

ves Krafft / for huem skulde

v. 2.

jeg grue? Derfor om de Vnde

mine Modstandere oc Fien-

der / ville til mig at æde mit

Riød / skulle de støde sig oc

v. 3.

falde; Naar en Stridshær

legger sig end imod mig / da

frycter mit Hierte dog icke /

Naar Strid begyndes imod

mig / da forlader jeg mig paa

hannem. Za hand kand sige med

Psf. 46. v. 1.

Guds Folk: Gud er vor Tillijd

oc Styrcke / en Hielp i stor

Nød

Nød som hafver rammet paa os / dersfore frycte vi icke / om Verden end forgick / oc Biergene nedstuncke midt i Hafvet / om Hafvet end rasede oc stormede / oc Biergene nedfulde aff Bølgerne / Sela. Thi Guds Stad skal dog bliffue deylig oc lystig / med hendes Kilder / dersom den Høyestes hellig Bolig er / G V D er hos hannem der inde / dersfore skal hand vel bliffue / G V D hielper hannem Arle.

v. 2.

v. 3.

v. 4.

v. 5.

Saadant et Menniske hører ret de herlige Løfter til som Gud gjør i sit hellige Ord / der intet kand bedrage /

R

saa

Ps. 91. 14.

saar som naar hand saaledis taler om
et Guds Barn: Hand haffver

v. 15.

Lyst til mig/ saa vil jeg hielpe
hannem ud/ hand kiender mit
Nasn/derfore vil jeg beskierme
hannem / Hand kalder paa
mig/ saa vil jeg bønhoere han-
nem / Jeg er hos hannem i

v. 16.

Nød / jeg vil rissve hannem
ud/ oc giøre hannem til Ere/
Jeg vil moette hannem med
et langt Liff / oc jeg vil viffe
hannem min Salighed. Item

Ps. 41. 10.

naar hand siger: Fryct dig icke/
jeg er med dig/ viig icke / thi
jeg er din Gud / Jeg styrcker
dig/ Jeg hielper dig / oc jeg
ophol-

opholder dig med min Ret-
færdigheds høyre Haand.

Disligeste: Fryct dig icke / thi
jeg igienløste dig / Jeg fallede
dig ved dit Nasn / du est min /
dersom du gaar igiennem
Bandet / da vil jeg være hos
dig / at Strømmene skulle icke
druckne dig / Oc om du gaar
igiennem Ilden / da skal du
icke brænde dig / oc Luen skal
icke optænde dig / thi jeg er
Herren din Gud / den Hel-
lige i Israet / din Frelser.

Saadant et Nenniste som haff-
ver Gud med Tro oc Kierlighed udi
sit Herte / er sikker oc trygi all paa-
kommende Nød oc Fare / thi den mæc-

K II

tige

Cap. 43. 1.

v. 2.

tige Gud er dets Bestiermelse oc
 Stiold / oc om det end undertsiden eff-
 ter Guds wiise Raad oc Billie geraa-
 der udi Nod oc Fare / saa kand det
 dog omsider vente oc forsicre sig en
 god Ende oc Udgang paa allting huor
 paa den Hellige Skriftt foreholder os
 mange herlige oc skønne Exempler;
 Seer mig til Noe / huorledis hand
 med sine bleff bestiermed i Arcken/
 der alle andre den Tjds Men-
 nsker undergick i Synd; Flo-
 dens Vand / huorfore? Fordi
 Noe haffde Gud i sit Herte / dyrkede
 oc tiente hannem / i det sted der staar
 om de andre / at alt Kiød haffde
 sorderffvet sin Bey paa Jor-
 den. Seer mig til Patriarchen Ja-
 cob / huor arskillige Vanstelheder
 hand haffde at drages med / hans
 Bro.

Gen. 7. 23.

Cap. 6.
 v. 12.

Broder Esau hadede ham / oc
 truede at slaa ham ihiel / hans
 Morbroder Laban forurettede
 hannem / oc forfulde ham
 med vred Hu oc Hierte / men
 de kunde dog intet giøre ham / thi
 hand var i Naade hos Gud / som
 bøynede deris Hierte at de taledede ven-
 ligen med hannem / oc maatte lade
 hannem fare uskad / der de meest haff-
 de Ont i Sinde imod hannem. Seer
 mig til Joseph / huor tiit var hand i
 Nød oc Fare bestæd / hans egne
 Brødre / som misjundte han-
 nem den Vndist hand haffde
 hos deris gamle Fader / saal-
 de hannem hen til fremmede
 Mennisker / som førde ham til
 fremmede Lande / huor hand

*Gen. 27.**v. 41.**Gen. 31.**v. 24.**Genes. 37.**v. 18. 19.**& seqq.*

Sap. 10. 13.

leed megen Vold oc U-ræet /
 bleff falskelig paaløyd oc an-
 flaged / bleff fast i Fængsel /
 alt saadant gjorde hannem dog ingen
 Skade / men meere var Uarsag til
 hans Beste oc Forfremmelse / oc det
 fordi Joseph elskede / fryctede oc tiende
 Gud / derfor var Gud med Joseph
 huor hand kom hen / hand soer
 need med hannem i Fængse-
 let / oc forloed hannem icke i
 Baandene / siger Viismanden.
 Ligesaa var det med David / hand
 leed vel megen Forfølgelse oc Effer-
 tractelse aff Saul / Absolon oc andre /
 men Gud som hand elskede oc forloed
 sig paa / var langt mættigere til at
 bestierme oc frelse hannem / end hans
 Fiender vare til at skade oc forderffve
 hannem / i synderlighed er det at mer-
 de /

cke / at der hans Fiende Saul haffde
omringet hannem i Naons Drel / oc
meente at hand nu haffde ham i sine
Hænder / at handle med hannem eff-
ter hans Villie / da stickete Gud det saa
underlig / at der hastelig kom et Bud til
Saul / som sagde: Vær snar oc
kom / thi Philisterne ere sald-
ne i Landet / da maatte Saul la-
de aff at forfølge David / oc fick andet
at tage vare.

Uff saadanne oc andre flere den
Hellige Skrifttis Exempler befinde vi
det sandt at være som Syrach siger:
Seer til de Gamles Exempler
oc mercker dem / huo er nogen
Tid bleffven beskæmmed /
som satte Haab til hErren?
Huo er nogen Tid bleffven
forladt / som bleff i Guds

1. Sam. 23.

v. 27.

Sir. 2. 11.

v. 12.

Fræt?

Sap. 3. 9.

Fryct? Eller huo er nogen Tid
forsmaaet aff hannem som
paakaldede hannem? De som
forlade sig paa hannem / de
skulle befinde at hand er tro-
fast / oc de som ere trofaste i
Kierlighed / lader hand ick
tage fra sig / thi hans Hellige
ere i Naade oc Barmhiertig-
hed / oc hand haffver Tilsiun
til sine Udvalde.

Ach huad ere de da ubedragne
som søge deris Fornøyelse i Gud / søt-
te deris Tillid til Gud / søste deris
Haab paa Gud / oc holde ham for
deris Høyste Gode. Men her skulle
vi tage os vare for disse Tancker / som
mange hafve / huilcke der indbilde sig
at de baade kunde haffve deris For-
nøyelse

nøyelse i Gud oc deris Lyst i Verden/oc
 dersfore ville holde baade med Gud oc
 Verden; Saadanne ere lige de Sold/
 med huilcke Kongerne aff Babylon
 besette Stæderne udi Samarien/om
 huilcke der staar / at de fryctede
 Herren oc tiente ogsaa Gu-
 derne / effter huer Folckis
 Skick som de vare komne fra.
 Men det gaar intet an/Gud kand icke
 lide at mand vil deele Hiertet imellem
 hammen oc Verden: Christus lærer
 os det self/naar hand siger: Ingen
 kand tienne to Herrer / forstaae
 fridige Herrer/som ere imod huer an-
 dre/ thi hand skal enten hade
 den ene oc elske den anden/
 eller hand skal holde sig til den
 ene oc foracte den anden /

¶ Der.

2. Reg. 17.
 v. 41.

Matth. 6.
 v. 24.

Jacob. 4.
v. 4.

1. Job. 2.
v. 15.

1. Sam. 5.
v. 9.

Derfore siger S. Jacob: Vilde I
icke at Verdsens Venfkap er
Guds Fiendfkap? huo som vil
være Verdsens Ven / hand
blifver Guds Fiende / oc siger
S. Hans / Derfom nogen elsker
Verden / i hannem er icke Fa-
derens Kierlighed. Verdsens
Venfkap oc Guds Kierlighed kunde
icke meere accordere i et Menntis
Hierte / end Guds Arck oc den Affgud
Dagon kunde være tilfammen i Phi-
listernes Affguds Huus / i huilcket
de sandt Dagon liggende paa
fit Ansigt paa Jorden / der
HERRENS Arck bleff sat der ind /
Saaledis maa Kierlighed til Verden
vige aff et Menntis Hierte / huor
Gud skal være / saa som de Ting der
icke

ick kunde bestaa tilfammen. Thi
 huad Deelactighed haffver
 Rætsferdighed med Uretser-
 dighed? Huad Deelactighed
 haffver Luset med Mørket?
 siger Sanct Povel. Eigesom mand
 paa en Ejd ick kand med det ene Dye
 see til Himmelen / oc med det andet til
 Jorden / saa kand mand oc paa en
 Ejd ick hafve baade sit Hierte til
 G V D oc til Verden. Derfor gaff
 G V D sit Folck denne Befaling ved
 Mosen; Du skalt elske H E R-
 R E N din Gud aff dit gands-
 ske Hierte / aff din gandske
 Siel / oc aff all din Formue;
 Deeler du D Menniske dit Hierte
 imellem Gud oc Verden / saa kand du
 vel / maa stee / hafve nogen Lyft i Ver-
 den / men aldrig din Fornøyselse i Gud /

1. Cor. 6.
 v. 14.

Deut. 6.
 v. 5.

De naar du seer dig ret om i Verden/
 saa est du ickun bedragen aff Verden
 oc med Verden. Thi Verden fixerer
 ickun demnem som legger sig effter hen-
 de/ oc gjør sig megen umage for hen-
 de/ saa at der som der staar om Ea-
 dan/ at hand bedrog Jacob/
 oc forvendte hans Løn Ti-
 Gange/ da kand det meget meere
 siges om Verden/ at hun bedrager si-
 ne Tienere / oc forbender deris Løn Ti-
 Gange/ Tid effter anden/ dennem
 med et falskt oc forsængeligt Haab
 opholder. Naar de ofte meener at
 de hafve Verden best sat oc effter N-
 ske/ saa hafve de mindst aff hende.
 Som det gic Kong Balthazar/
 der hand gjorde sine Vældige
 oc Hoffvidsmænd et herligt
 Gæstebud/ oc var nu paa
 lystig

Genes. 31.
 v. 7.

Dan. 5.
 v. 1.

lystigste med dem / da lige i
 den samme Stund ginge der
 Kingre frem / ligesom aff et
 Menniskis Haand / de skreff-
 ve tuert ofver fra Luustagen/
 paa den kalckede Væg i den
 Kongelige Sal / oc Kongen
 bleff Haanden var / som skreff/
 da skiffede Kongen Farffve /
 oc hans Tanccker forførdede
 hannem at hans Lænder ry-
 stede / oc Beene besvede. Men
 Ordene / som den Haand skreff / vare
 disse: Mene, Mene, Tekel, Uphar-
 sin, huilcke Ord hæffve denne Betho-
 ning effier Daniels Udleggelse; Gud
 hæffver tald dit Kongerige oc
 endet det / mand hæffver venet

v. 5.

v. 6.

v. 25.

v. 26.

v. 27.

Lij

dig

v. 28.

v. 30.

Judic. 16.

v. 19.

Ap. 15. v. 2.

dig paa en Beet / oc sundet
 for læt / dit Kongerige er aff-
 skildt / oc gifvet dem aff Me-
 den oc Persen / oc den Nat-
 bleff Balthazar (Chaldæer-
 nis Konge) ihieslagen. Saa
 snart er det giort med Verdsens Mact
 oc Vælde / Herlighed oc Ere / Enst
 oc Glæde: Huo kand da lide paa
 Verden / oc hafve Fornøelse i hende?
 Ja Verden er ligesom Dalilæ Skiod /
 i hulleket der Samson soff
 oc vilde hulle sig / da bleff
 hand forraad i sine Fienders
 Hænder. Saa gaar det dem som
 søge deris Husle / Roe oc Fornøelse
 i Verden / at de bliffve forraadde i
 Dieffuelens deris Hofføed. Fiendes
 Mact, Verden lignis ved et Glar-
 Hauff /

Hauff / Thi ligesom Glasset haff-
 ver vel et denligt Skin oc Glantz /
 men bryster lættelige oc kand intet byg-
 ges der paa / saa haffver vel oc Ver-
 den en denlig Anseelse i Menniskens
 Ønen / men bryster lættelige naar
 mand vil bygge eller stole noget paa
 hende / ja det er med Verden som med
 Potiphars Huus / saa snart den gode
 Joseph kom der udi / bleff hand
 aff hans lætferdige oc ublue
 Quinde fristet oc anmodet til
 Utuct / Saa snart Guds Børn
 indlade sig noget med Verden / fristes
 oc anmodes de til Vandelige Hoer /
 oc det formedelsi Verdens mangfoldi-
 ge Forargelser.

Lader os derfor intet søge nogen
 Roe oc Fornøyselse i Verden / thi den
 er der intet / Den gandske Ver-
 den

*Genes. 39.
 v. 7.*

*1. Job. 5.
v. 19.*

*Malach. 3.
v. 15.*

*Psal. 73.
v. 18. & 19.*

*Psal. 84.
v. 6.*

den ligger i det Onde / siger
Sanct Hans: Huad Got er der da
i hende at finde? Lader os icke bedra-
ges oc forarges derudaff / at det siu-
nis at det gaar de Ugudelige vel / oc
Foractere haffve allting effter
Vnske / de florere til en Tid / men
lader os giffve act paa deris Ende /
da befindis det at de staa paa det
slibrige / oc Gud støder dem
ned i Grunden. Hui bliffve
de saa snart til intet? De un-
dergaa oc saa en Ende med
Forsærdelse. Der imod heder det
som David siger: Salige ere de
Menniske / som holde HEN-
KEN for deris Styrcke / oc
vandre effter hannem aff
Hier

Hiertet / de kunde være vel tilfreds
 i huor det gaar / oc rettelige sige:
 Herre / naar jeg hafver ickun
 dig / skiotter jeg intet effter
 Himmel oc Jord.

Ps. 73. 25.

Men huad monne David meene
 med disse Ord / at hand skiotter
 intet effter Himmel oc Jord?
 Ved det Ord Himmel forstaaes i den
 hellige Skrift undertiden Guds
 Orde oc Volig / huor hand aaben-
 barer sin Majestet oc Herlighed i al-
 lersørste fuldkommen Eyselighed /
 for de hellige Engle oc Udvalde. Un-
 dertiden forstaaes den siunlige Him-
 mel oc udstracte Befæstning / som er
 saa ypperlig en Guds Skabning / oc
 aff Gud prydet oc zret med de klar-
 skinnende Ljus / Soles / Maanen oc
 de andre Planeter oc Stierne / som
 opluise oc forfriske Jorden. Her skulle

M

vi

vi icke tøencke at Psalmisten foractedes
 Guds Herligheds Himmel / naar
 hand siger: At hand skjøttede in-
 tet om Himmelen / thi det var
 hans saa vel alle sande Guds Børns
 høneste Ønske oc Attraa at de en gang
 kunde komme til at see Gud oc være
 hos Gud Evindelig udi saadan hans
 Herligheds Himmel: Vi vente en
 ny Himmel oc en ny Jord efter
 hans Forjettelse / siger S. Peder:
 I huilken Retfærdighed boer.
 Derfor gaar vi til Kircke / derfor tro
 vi paa Gud / derfor beslute vi os paa
 et gudeligt Leffnet / at vi en gang kun-
 de komme til denne Himmel. Kunde
 David hafve saa stor Længsel effter at
 see Guds Ansigt i hans Helligdom oc
 Arjdende Kircke paa Jorden / at hand
 siger: Ligesom Hjorten skriger
 effter

2. Petr. 3.
 v. 13.

Psal. 42. 1.

Effter ferskt Vand / saa skrjger
 min Siæl til dig Gud. Min
 Siæl tørster effter Gud / effter
 den leffvende GUD / naar
 skal jeg komme der hen at skue
 Guds Ansigt? Huor meget stør-
 re Længsel oc Attraa maa hand haff-
 ve hafft effter at see ham i hans Her-
 ligheds Himmel; huor om hand ta-
 ler / oc siger: Jeg vil skue dit
 Ansigt i Rættedighed / Jeg
 vil blifve mæt / naar Jeg op-
 vaagner effter dit Billede.

v. 2.

Psal. 17. 15.

Jete heller foracter hand den siun-
 lige skabte Himmel / men langt meere
 med Berømmelse taler om den / naar
 hand siger: Himlene opregne
 GUDS Ære / oc Befæstnin-
 gen forkhynder hans Hænders

Psal. 19. 1.

M ij

Gier.

*Psal. 104.
v. 24.*

Stjerner / Saa foractedede hand oc
 icke Jorden / som var hannem saa nyt-
 tig / paa huilcken oc aff huilcken hand
 oppebar saa mangfoldige Guds Vel-
 gierninger / om huilcken hand bekten-
 der / at Jorden er fuld aff **HER-**
rens Godhed. Thi der er intet
 saa ringe paa Jorden / at det er so
 skabt Menniskene til gode / oc haffver
 sin synderlig Brug oc Nytte. Men
 hand forstaar her ved Himmel oc
 Jord / alle Guds Creature / enten de
 ere i Himmelen eller paa Jorden / oc
 vil saa meget sige : At naar hand
 haffde ickun en naadig Gud / saa acte-
 de hand intet om Creaturene / i huor
 deylige oc skionne de ere / saa vilde
 hand heller ombære dem / end hand
 vilde miste sin Gud / thi de formaa in-
 tet videre end Gud tillader dennem.
**Himlene skulle forgaa / men
 hand**

*Psal. 102.
v. 27.*

hand bliffver / de skulle alle
 ældes ligesom et Klædebon /
 de skulle forvandles som et
 Klæde / naar hand vil forven-
 de dem. Men hand bliffver som
 hand er / oc hans Nar faar ingen En-
 de. Siunis de end mæchtige oc gaffne-
 lige / saa er det dog altsammen
 imod Gud som intet at regne /
 oc som det der er forføngeligt /
 de kunde intet hielp oc redde hannem
 aff Nød / naar hand var bestøed der
 udi / enten Aandelig eller Legemlig /
 men det kunde Gud gjøre / derfor
 skattede hand hannem ofver alle Ting /
 oc skjøttede intet imod hannem om alle
 andre Ting / loed aldrig nogen Verds-
 sens Ting gaa sig saa til Herte / at
 den skulde drage eller locke hannem
 fra GUD.

Es. 40. 17.

M iij

Saa

*Gen. 12. 1.**Cap. 22. 1.**Hebr. 11.
v. 26.**Daniel. 3.
v. 28.*

Saa var den gode Abraham
 findet / der Gud besoeft hannem
 at gaa aff sit Fæderneland /
 at forlade sine Elect oc Ven-
 ner / Ja at slacte sin ficerefte
 Søn Isaac / da skjøttede hand in-
 tet om Fæderne Landet / intet om
 Elect oc Venner / intet om sin Søn
 imod Gud at ligne / naar hand hafde
 ickun hannem / saa oprettede hand vel
 hannem all den Skade som hand skul-
 de lide paa det andet altsammen / var
 derforre søerdig til at gjøre Guds Vil-
 lie / satte all anden Consideration til
 en Side. Vigesaa skjøttede Mo-
 ses huercken om Ære / Lyst
 eller Nytte i Ægypten / naar
 hand hafde ickun Gud De tre
 Mænd Sidrac, Mefach Abednego,
 saa

saa vel som Daniel skjøttede in-
 tet om alt det der var i Ber-
 den / oc icke end om deris eget
 Liff / huilket de aletsammen heller vilde
 sætte til oc miste / end de vilde gjøre
 Gud imod / oc miste hans Naade.
 Huor merckeligen taler Paulus :
 Jeg acter Allting for Skade /
 siger hand / imod den ofverflø-
 dige Christi Jesu min HER-
 res Bektendelse / for huis skyld
 jeg regnede Allting for Ska-
 de / oc acter det for Skarn /
 paa det Jeg kand vinde
 Christum / Saa haffver de hellige
 Martyrer icke elsket deris Liff
 indtil Døden. Det var jo lige-
 som disse hellige Guds Mennsker vilde
 sige :

*Daniel. 6.
 v. 11.*

Phil. 3. 8.

*Apoç. 12.
 v. 11.*

Pf. 73. 25. sig: Herre / naar jeg haaffver
ickun dig / da skjøtter jeg intet
efter Himmel oc Jord.

Huo der saaledis haaffver Gud i sit
Hierte / hand haaffver Himmelen her
paa Jorden / oc foracter Verden med
all sin Herlighed / Stads / Pract /
Glæde oc Lust / hand er vel fornøyet oc
tilfreds med sin Gud / i huor det gaar /

Phil. 4. 11. sigende med S. Pofvel: Jeg haaff-
ver lærdt hos huilcke jeg er at
v. 12. lade mig nøye / Jeg fand vœ-
re fornædret oc jeg fand vœre
v. 13. ophøyet / Jeg er opvant i alle
Ting / oc hos alle / baade at
være mœt oc hungrig / at haaffve
baade Osverflødighed oc lide
Brøst. Jeg formaar Altting
for:

formedest den som gjør mig
mæctig som er Christus.

Denne Salige Quinde Mette
Claus: Daatter kand mand med
Sandhed sige om / at hun var iblant
de Guds Børns Tal som skiotter in-
tet om Verden / men søge deris For-
nyelse i Gud / oc holde hannem for
deris høieste Gode. Thi om end
Kiont Gud haffde giffvet hende meget
Got i Verden / saa var hun dog intet
liær aff Verden / skiottede intet om
det som andre actede stort i Verden /
Verdens Forsængelighed var hende
en Vederstyggelighed / hun gjorde sig
intet til aff det hun haffde i Verden /
stolede intet paa Verden / men leff-
vede effter det som Apostelen raader:
At vi skulle intet sætte Haab
til den uvisse Rigdom / men til
N den

1. Tim. 6.
v. 17.

v. 18.

Act. 9.
v. 36.

den leuende Gud / som gifuer
 os rijeligen allehaande at
 bruge / at vi giøre got / blifue
 rijs i gode Gierninger / gierne
 gifue / vøre behielpelige. Saa
 at det kand sigis om hende som der
 staar om den Gudsfryctige Quinde
 Tabitha, at hun var fuld aff
 gode Gierninger oc Allmisse
 som hun gjorde. Thi som hun
 hafde G V D i sit Herte formedelt
 Troen / saa loed hun det oc see i Gierninger
 formedelt Kierlighed oc et gud-
 delig Leffnets Fremdragelse / Thendes
 Omgeengelse var hun oprietig / trofast
 oc sandra / hadede Falskhed / Sladder
 oc Snack / Løgn oc Fortalelse.

Herrens Tienere hafde hun Ønske
 oc Villie til at giøre til gode / oc loed
 nocksom i saa maade see imod Tienere
 ren /

ren / huad Hierte hun haffde til Hæren. Sattige Christi Lemmer racte hun gierne Haanden med Allmisse. De Siuge vederquægede hun ofte paa deris Sotte. seng med Raad oc Daad / Saa hun nu derfor sauffnes oc beklages aff mange / som hendes Velgierninger haffde oppebaaret. De med alt dette søgte hun ick Koesß oc Berømmelse for Verden / men allermeeft loed see et lydigt Hierte imod GUD. som vil at vi skulle beuise Kierlighed oc Barmhiertighed imod voris Næste.

Der hun fornam at hun haffde ick længer at være her i Verden / var hun vel tilfreds med Guds Willie / thi hun vidste at hun haffde ickun her været en fremmed Gæst / men at hun kom nu hiem til hendis allertiereste Gud oc Høyeste Gode / hos hannem at nyde ævig Ære oc Glæde i Himmelen; oc derfor sagde offte paa hendis M.

N ij

der.

N 3

Ps. 73. 25.

derste: Herre / naar jeg haaffver
ickun dig / da skjøtter jeg intet
effter Himmel oc Jord. Oc det
maa være sagt om det Første Stycke.

Om det Andet.

Ps. 73. 26.

Hvor udi lader et Guds
Barn see saadan sin For-
nyelse i Gud? Det gifver Psal-
misten tilkiende / naar hand siger:
Dersom end mit Liff oc Siel
vansmæctis / saa est du dog
Gud alltid mit Hiertis Trøst
oc min Deel.

I hulleke Ord vi hafve at betrac-
te / huorledis et Guds Barn der sø-
ger sin Fornøyelse i Gud / holder han-
nem for sit Høyeste Gode / beslitter
sig paa / det meefte mueligt er / i dette
usuld.

usuldkomme Liiff / at teckis hannem oc
 lesve efter hans Bud oc Billie / maa
 dog være atskillig Raars / Modgang
 oc Stenbordighed undergifven / saa
 som Armod oc Fattigdom / Soet oc
 Siugdom / Vold oc Uraet / Spot oc
 Foract / Forsølgelse oc Efftertractelse /
 huor paa følger Ansectning oc Fristel-
 se / Angist oc Bedrøfvelse / Sindets
 Uroe oc bekymring / Fryet oc Forskre-
 delse / oc paa det sidste Døden / huor
 udaff et armt Menniske tijt oc offte saa
 tilreedis / at dets Liiff oc Siæl van-
 smæctis. Her skulle vi icke tæncke
 med Verdsens Børn / at saadant skeer
 icke en Hændelse oc usorbaren-
 dis / eller at det kommer fra onde
 Menniske / oc efter Dieffvelens Bil-
 lie oc Mact. Thi Dieffvelen oc on-
 de Menniske formaa icke det aller-
 ringeste uden Guds Billie / om end
 skönt de hafve nock Lyft oc Billie til

*Job. 1. 11.**Matth. 8.
v. 31.**Matth. 10.
v. 29. 30.*

at giøre Guds Barn Ondt oc Skade.
 Det see vi klartigen i Jobs Historie /
 Bel hadde Dieffvelen Lynst til at plage
 ham / men før hand fick betled
 sig Forloff der til aff GUD /
 kunde hand icke giøre ham det ringeste.
 Diefflene kunde icke fare i
 nogle Suijn / førend Christus
 gaff sin Tilladelse der til / me-
 get mindre kunde de raade med et
 Menniske / eller giøre et Guds Barn
 ondt; Men her skal mand i alting
 see til Guds Raad oc Villie / icke
 en Spurre falder paa Jorden
 uden vor Himmelske Fader /
 oc alle vore Hoffved Haar
 ere talde lærer vor Frelsere Chri-
 stus os self / oc derfor siger at vi
 skulle

skulle icke frycte / thi vi ere bedre end mange Spurre. Ja Gud afføyer Kaarset for sine Børn / huor meget det skal være / huor længe det skal vare / som vi kunde fornemme aff Christ Ord til Ananiam om Sanct Povel: Jeg vil visse hannem / siger hand / huor meget Ondt hand skal lide for mit Naffns skyld. Saa var det oc sluttet i det Guddommelige Raad / huor meget Abrahams Affkom skulde lide i Egypten / oc huor længe de der skulde være: Der om lide GODE egne Ord til hannem saaledis: Det skalt du endelig vide / at din Gæd skal være fremmed i et Land som icke er deris: Der skalt mand trøelle oc plage dem i Fire

v. 31.

Actor. 9.
v. 16.Genes. 15.
v. 13.

i Fire Hundrede Aar. Saa læse vi osaa om Israels Børn / huor længe de skulde være i det Babylonske Fængsel / førend de nogen Tid komme der / der om liude Guds Aands egne Ord saaledis: Dette gandske Land skal ligge øde oc forstyrret / oc dette Folk skal tie ne Kongen aff Babylonien i Halff, Fierdesindstiffve Aar. Derfor siger Jeremias; Huo tør sige / at saadant skeer uden HErrens Befalning / oc at baade Ondt oc Got kommer ickē aff den Høyestes Mund? Oc siger Propheten Amos: Er der oc en Ulycke i Staden / som HErren ickē gjør? Er nu HErren

Jerem. 25.
v. 11.

Thren. 3.
v. 37.

Amos 3.
v. 6.

ren

ren den som saadant gjør / den HErre
 om huilcken David siger: HErren
 er røetferdig i alle sine Beye /
 oc hellig i alle sine Gierninger /
 da maa hand osaa hafve sine hellige
 oc altid røetferdige Aarsager / huor-
 fore hand tilskicker sine Børn Kaars
 oc Modgang. Oc om end skiont
 hand er icke skyldig at gjøre
 nogen Regenskab for huis
 hand gjør / saa kunde vi dog aff
 Guds Ord erfare atskillige Aarsager /
 huorsore saadant skeer. Saa som /

1. Først skeer det for Syndens
 skyld / som findis hos alle Mennisker /
 oc derfor osaa hos de Fromme.
 Hiuo kand sige: Jeg er reen i
 mit Hierte / oc klar aff mine
 Synder / siger Salomon. Vi

D

haff

Psal. 145.
v. 17.

Job. 37.
v. 23.

Prov. 20.
v. 9.

Jac. 3. 2.

1. Job. 1.
v. 8.Eccles. 7.
v. 12.Job. 10.
v. 14.

haffve alle Brøst mangfoldige / siger Sanct Jacob. Der som vi sige / at vi haffve ickē Synd / da forsøre vi os self / oc Sandhed er ickē i os / siger Sanct Hans / der er intet saarøetferdigt Menniske paa Jorden / som giør got / oc ickē synder. Huor nu Synden er / der fortienis Straff. Naar jeg synder / siger Job til vor HERRER / da mercker du det snart / oc lader min Synd ickē bliffve ustraffet. Saadanne syndelike Vilkaar betæncke Menniskene ickē / naar de ere uden Raarffet / oc haffve vel end oesaa de Fromme oc Gudfryctige denne Skøbelighed / at dersom

de

de forskaanis for Kaarsset / meene de
 at det er for deris Helligheds oc Guds
 fructigheds skyld. Saadan Vandelig
 Hoffærdighed kand Gud icke lide / oc
 derfor kommer med Kaarsset oc dem
 per den i sine Børns Hierter / derfor
 siger Herren hos Propheten Jere
 miam: Jeg vil straffe dig med
 Maade / oc jeg vil icke holde
 dig gandske uskyldig. Døm
 de vi os self / da blefve vi icke
 dømde / men naar vi døm
 mis / da straffes vi aff Her
 ren / paa det vi icke skulle for
 dømmis med Verden. Naar
 Gud beteer et Memiske paa en Side
 nogen sær Naadis Fordeel / da paa
 det at det skal icke giøre sig til der aff /
 blander hand saadan Fordeel paa en
 anden Side med nogen Modgang oc

D ij Widen

Jerem. 30.
 v. 11.

1. Cor. 11.
 31. v. 32.

2. Cor. 12.
v. 7.

Widervertighed / som vi kunde see i
Sanct Povel / der saaledis bekiender
om sig / oc siger: Alt jeg skal icke
ophøye mig aff de høye Aa-
benbarelser / da er mig gifven
en Pæl i Riødet / som er Sa-
tans Engel / der mig skal slaa
med Næffve.

Genes. 42.
v. 21.

Derfore skulle vi lade Kaarsset
paamine os om vores Usuldkemmen-
hed oc syndig Strøbelighed / oc lære
der aff at ydmyge os for Gud. Vi
skulle gaa i os self / oc randsage vort
Liff oc Liffnet / som Josephs Brodre
de gjorde / der dennem møtte atskillig
Gienordighed i Egypten / da erin-
drede de sig oc betænkte huor ilde de
haffde forholdt sig imod deris Broder
Joseph / oc sagde: Dette hafve vi
forshyldet paa vor Broder /
der

der vi saae hans Siels Angist/ at hand bad os ynckelig/ oc vi vilde icke høre hannem/ dersfore kommer nu denne Drøffvelse paa os. Saaledis betæncgte oc bekiendte oesaa det Jødiske Folk i det Babyloniske Fængsel Marsagen til deris Straff/ der de sagde: Alt dette er kommen ofver os/ for vore onde Gierninger oc store Synders skyld. Naar nu et Menniske bevegis aff Straffen til at giøre sand Poenitente/ som bestaar der udi/ at mand angreer oc fortryder Synden / oc der inod søger Naade hos Gud udi Troen til Jesum vor Frelsere/ med et stadig Forsæt at affstaa Synden oc rette oc bedre sit Liff oc Lefnet/ da har saadant et Menniske været vel fareet i sin Straff/ oc da heder

Esd. 9. 13.

*Job. 5. 17.**Pf. 94. 12.**Prov. 3. 13.**Hebr. 12.**v. 11.*

det som Eliphaz aff Theman siger:
 See/ Saligt er det Menniske
 som Gud straffer/ oc som David
 siger: Salig er den som du
 HErre reffser / oc lærer han-
 nem ved din Lou. Da naær Gud
 det Maal som hand seer hen til med
 Straffen/ oc da befindes det sandt at
 være/ som Salomon siger: HErren
 straffer den som hand elsker /
 oc hand hæffver en Velbeha-
 gelighed til hannem/ som en
 Fader til sin Søn/ den hand
 vil vel. De som Apostelen taler:
 All Straff/ naar den kômmer/
 da siunes den os ick at være
 Glæde men Bedrøvelse/ men
 der effter skal hand gifve dem
 Ret.

Ketsfærdigheds fredssommel-
ge Fruet / som ere øfuede der
udi / De som Judith siger : Vi
bliffve straffede som Guds
Tienere til Forbedring oc icke
til Forderffvelse.

*Judith. 8.
v. 22.*

II. For det andet paalegger Gud
sine Børn Kaarsset / at det syndige
Kiod oc Blod kand spørgis oc tuinges
i dem. Naar Menisken er uden
Kaarsset / da er den gamle Adam modt-
villig / oc aff kiodelig Vellyst oc Sicker-
hed / kommer mangan grossvelig tit at
synde / som Herxen klager ofver sit
Folck / sigendes : Der Israel bleff
seed / da bleff hand kaad /
hand er bleffven seed / thyck oc
sterck / oc forloed Gud / som
hannem skabte / hand forac-
tede

*Deut. 32.
v. 15.*

*Hof. 13. 6.**1. Petr. 4.**v. 1.**Rom. 6. 6.*

tede sin Saligheds Klippe. Det samme igien tager Herren ved
 ere fødde / at de ere bleffne
 mætte oc haaffve nock / opløff-
 ter deris Hierte sig / oc de for-
 glemme mig. Men naar vi ere
 under Kaarffet / da heder det som Pe-
 der siger : Huo som lider paa
 Riødet / hand lader aff at syn-
 de / at hand fremdeelis skal ick leffve
 den Tid som endnu er / i Riødet / effter
 Menniskelig Begiering / men effter
 Guds Billie. Paulus stemmer her
 med offereens / naar hand siger :
 Det gamle Menniske bliffver
 kaarsføest med Christo / paa
 det at det syndige Legeme skal
 aff

afflade/ at vi skulle icke frem-
deelis tiene Synden. Dette

kand oesaa med mange Exempler bevis-
ses. Den Tid Kong David var i god
Velsand / gick oc spadserede paa sin
Kongelige Sael / loed hand Dnyene
lobe omkring ester fremmede Quinder/
oc kom der udsoer i et grueligt Fald/
at hand bleff baade en Hoer

2. Sam, 11.

Karl oc en Manddrabere.

Men der hand bleff forfuld aff sine
Siender / oc icke vidste paa huilcket
Stæd hand kunde være sikker paa sit
Liff/ da dietede hand de skønne Psal-
mer Gud til Hoff oc Ære / oc sig selff
oc andre Guds Børn til Glæde oc
Husualelse. Der om gjør hand denne
herlige Bektendelse: Før jeg bleff
yndmyget/da soer jeg vild/men
nu holder jeg Herre dine Bud.

*Pf. 119. 76.
v. 71.*

P

Det

v. 71.

2. Reg. 21.

v. 1. 2. &

seqq.

Det er mig tiert at du har ydmyget mig / at jeg maa lære din Ræet. Manasses som var en Konget Juda/ der hand bleff op-
 høyet til Kongelige Værdighed/ bleff hand en Affguds-
 Dyrekere / gjorde megen Verderstyggelighed for Herrens Dyen / oc udstyrte meget uskyldigt Blod. Men der hand bleff fangen aff Kongen i Assyria / bunden med Kaabberlencker / ført til Babylon oc kast i Fængsel/ oc var nu i Angest oc Banghed / da ydmygede hand sig for Herren sin Gud/sigendis:
 Jeg hafver syndet flere gange end der er Sand i Hafvet/ oc er ick værdig til at see til
 Him

Himmelen for mine Misgier-
ningers Mangfoldighed / Seg
er høyet kraaget med mange
Jernlencker / oc fand ickē op-
løfte mit Hoffoet / Nu bøyer
jeg mit Hiertes Kneec oc beder
om Naade. Oc HERREN
bønhørde hannem / oc førde
ham igien til sit Kongerige
Jerusalem. Oc Skrifften siger /
at Manasses da kiendte at
HERREN var Gud. Den forloren
Søn / der hand haffde Pungen fuld /
forglemte hand alt det gode hand haf-
de lærdt oc hørt i sin Faders Huus /
slog sig til Druckenstab oc Løshactig-
hed / fortæret sit Gods blant Skoger
oc Skalcke. Men der hand bleff sat-
tig / oc maatte lide Hunger oc Spot /

P ij

da

Luc. 15. a
v. 11. & ad
fin. cap.

da betænkte hand huor ilde hand haf-
 de taget affstæd / huor groffueligen
 hand hafde syndet oc fortørnet baade
 Gud oc sin Fader / fick derfor i Sinde at
 vende tilbage til sin Faders Huus igien.
 Gode oc kræsen Dage forstyrrede hans
 Forstand / jog hannem aff sin Faders
 Huus / oc forarsagede hannem me-
 gen Elendighed ; Men Modgang oc
 Sienvordighed gjorde ham vijs igien/
 dreff hannem tilbage til sin Fader /
 ydmyngede hannem / at hand bleff ta-
 gen til Naade ; Saaledis gjør Gud
 vel mod et Menneske / naar det siunes
 hand handler ilde med det / ja det er
 som der staar : Vor H Erre Gud /
 seer ick sa lenge til med os /
 som med andre Hedninge /
 huilcke hand lader gaa hen /
 indtil de hafve opfyldet deris
 Synders Naade / at hand
 der

2. Macch.
 6. v. 14.

der efter vil straffe dem; Men hand forhindrer os at vi icke skulle giøre det for meget / oc at hand skal icke paa det sidste hefne sig paa os. Derfor hafver hand endnu aldrig taget sin Barmhertighed aldeelis fra os. Oc om hand hafver end tuctet os med en Ulycke / saa hafver hand alligevel icke aldeelis forlat sit Folck. Naar mand dette betæncker da hafver mand icke Marsag at knurre imod Gud / for hand tilsticker Kaarsset / men langt meere at tacke hannem derfor / oc sige med David: Herren være loffvet / hand legger os en Byrde

P iij paa

v. 15.

v. 16.

Ps. 68. 20.

paa dagligen / hand er vor
Saligheds Gud!

III. Den Tredie Aarsag / Huor-
fore Gud hiemsøger sine Børn med
Kaarffet / er / at hand der med vil
prøffve deris Tro / Haab / Taalmo-
dighed oc Bestandighed / ick at hand
jo ret vel veed dem tilforne / men at
hand vil giøre det bekiend baade for
demnem selff oc andre / huad de føre i
deris Stiold / oc skinne saadanne
Christelige Dyder allerbest i Mod-
gangs Tjd / ligesom Stierne skinn-
ne allerklarist i den mørcke Nat / der-
fore siger Syrach: Ligesom Guld
prøffves i Tld / saa bliffve de
som behage Gud / prøffvede
ved Døffvelsens Tld. Oc siger
1. Petr. 6. Sanct Peder: I ere nu en liden
Stund bedøffvede i mange-
haan-

Sir. 2. v. 5.

1. Petr. 6.

haande Fristelser / paa det E/
 ders Tro skal befindes retsin/
 dig / oc meget kosteligere end
 det sorgængelige Guld / som
 proffves i Ilden. Thi ligesom
 huad Jordisk oc Ureent der henger ved
 Guldet / blifver ved Ilden fortæret
 oc forbrændt / men Guldet blifver
 reenset oc usfortæret / saa er det oc
 med Troen beskaffet / det Klødelige oc
 Ureene som henger ved de Troende /
 blifver formedelst Kaarsets Ild for/
 tæret / men Troen reensis oc forbe/
 dres / det er det Gud meener / naar
 hand siger hos Propheten: Jeg vil
 udvæle dig i Elændigheds
 Den. Raphael forstod det oc der
 hand sagde til den gamle gudfryttige
 Tobiam: Efferdi Gud haaffde
 dig

v. 7.

Esf. 48. 10.

Tob. 12. 13.

dig fier / da maatte det saa
 være / du maatte icke bliffve
 uden Fristelse / paa det du skul
 de prøffves.

Derfore saa offte Gud sender os
 Kaarsset / skulle vi tæncke at hand be
 faler os at vi skulle lade see vor Ero /
 Haab / Taalmodighed oc Bestandig
 hed / oc derfore giøre voris beste at vi
 kunde udstaa Prøffven / være sindede

Job. 13. 15.

som Job der sagde: Om Herren
 end slaaer mig ihuel / da vil
 Jeg dog haabe paa hannem /
 trøstende os ved / at hand er en tro
 fast Gud / som icke frister no
 gen ofver Formuen / men gjør
 Udgangen med Fristelsen / at
 vi den kunde taale. Huor paa
 følger det som Sanct Jacob siger:

*1. Cor. 10.
 2. 13.*

Galig

Salig er den Mand / som li- Jac. 1. 12.
 der Fristelse / thi naar hand
 er bleffven prøffvet / da skal
 hand saa Lijffsens Krone /
 huileken **HERREN** haffver
 loffvet dennem som hannem
 else.

IV. Den Fierde Aarsag er / at
 Gud med Raarffet kand driffve os til
 Bønnen. Gud haffver en synderlig
 Behag til Bønnen / thi naar vi bede /
 da giffve vi Gud den Ære at det Go-
 de kommer fra hannem / oc at hand
 derfor høyt bør at skattes oc elstes
 aff os. Derfor befaler hand saa off-
 te i sit Ord at vi skulle bede oc paa-
 kalde / saa vil hand ved Bønnen lade
 os erlange det vi behøffve til sin Ære
 oc voris Beste oc Salighed. Paa-

D

fald

Pf. 50. 15.

kald mig i din Nød / siger hand:
saa vil jeg hielpe dig / oc du
skal prise mig. Och hos Jeremiam /

Jer. 29. 12.

J skulle paakalde mig / oc
gaa hen oc bede mig / oc Jeg
vil bønhøre eder / J skulle sø-
ge oc finde mig. Christus læ-
rer os det ocsaa / naar hand siger:

*Mattb. 7.**v. 7.*

Beder saa skal eder giffves /
leeder saa skulle J finde / ban-
cker saa skal eder oplades.

Nu beder vel et Nenniste ocsaa uden
Kaarsset / men det gaar saa løseligt /
saa kalt aff / uden Andact / men naar
Kaarsset trænger / da beder mand
saa flittig / saa hiertelig / saa inderlig /
saa andæctig / dersfore siger Esajas:

Es. 26. 16.

H^{er}re / naar Drøffvelse er
der / da søge de dig / oc naar
du

du straffer dennem / da raabe
 de jammerlig. Oc siger Guds
 Aand om Jøderne: Naar det
 gaar dem ilde / da søge de
 mig Narle oc sige: Kommer
 vi ville vende om til HEN
 REN / thi hand haffver son-
 derresøet os / hand skal oc læ-
 ge os igien. Naar mand legger
 Virach paa Gløderne / saa gifver den
 en angennem Røg oc Luct fra sig / saa
 maa Bonnen oc leggis paa Kaarstets
 Gløder / at den kand gifve des bedre
 Røgelse fra sig oc behage GUD /
 saadan Røgelse var de Helli-
 ges Bønner der tales om i Aaben-
 baringens Bog. Ligesom jo mee-
 re Synd: Flodens Vand vox-
 - D. ij te /

Hof. 6. v.
 6.7.

Apoc. 8.4.

Gen. 7.17.

te / jo meere kom Arcken op
 imod Himmelen / saa oc jo mee-
 re Kaarssets Vand foroges oc traen-
 ger / jo meere opløstes et Menniskes
 Hierte udi Andact til GUD i Him-
 melen.

V. Endelig oc for det Femte
 hiemsøger GUD sine Børn med
 Kaarsset / at hand vil giøre dennem
 leede oc keede aff denne Verden / dra-
 ge dennem fra Verden til sig / oc op-
 væcke i dennem en Hiertens Længsel
 oc Attraa effter det tilkommende ævi-
 ge Luff. Som det gick den fornem-
 me HERRENS Prophete Elice / der
 hand bleff forfuld aff den ugudelige
 Droming Jesabel / da bad hand at
 hans Siæl maatte døe / oc sagde:
 Det er nock / saa tag nu min
 Siæl HERRE / Jeg er ick be-
 dre end mine Forsædre. De
 som

1. Reg. 19.

v. 5.

som Paulus siger: Jeg haffver
 lyst til at skilles bort / oc at
 være hos Christum / oc atter
 siger hand paa en anden Stæd:
 Vi sucke effter vor Bolig / som
 er aff Himmelen / oc os for-
 længes at vi kunde der med
 blifve ofverflædde / Vi hafve
 lyst at være fremmede uden
 Legemet / oc at være hiemme
 hos Herren.

*Phil. 1. 23.**2. Cor. 5.
v. 2.**v. 8.*

For disse Marsagers Skyld tilsticker
 Gud sine Børn Modgang oc Gien-
 bordighed i denne Verden / huilcke
 naar de ret betænktes / da indeholder
 de riig Trost imod Kaarffet / icke dis-
 mindre falder Kaarffet Krod oc Blod
 tungt oc besuerligt / i synderlighed
 naar det er stort oc varer lenge / at et

D iij

Guds

Pfal. 10. 1.

Guds Barn maa klage med David:

HERRE / hui traader du
saa langt bort / oc sfiuler dig iNødens Tid! da blisøer et armt
Menniske mistroftig / oc finder Angest
i Hiertet / i Legemet Smerte / sucker oc*Pf. 39. 11.*siger: HERRE / jeg er vansmæc-
tig aff din Haands Straff.*Pf. 119. 28.*Item: Jeg gremmer mig / at
mit Hierte vansmæctes. Huad
Raad er da best i saadan Tilstand?*Pf. 73. 26.*Det gisøer Psalmisten tilkiende / naar
hand siger: Dersom end mit Liff
oc Siæl vansmæctedis / saa
est du dog GUD altid mitHiertes Trøst oc min Deel /
Her udi lader nu Psalmisten saa velsom et huert Guds Barn see sin For-
nøynelse i Gud / at det hu-roer sig med
sin Gud i huordan det gaar til / oc til-

legger

legger hannem tuende synderlige Tituler: Først siger hand/ at hand er hans Trøst. Trøst hafver vel et anføctet oc bedrøffvet Herte behoff/ men huor tager mand den Trøst/ som Hiertet ret kand tilfreds stille oc rolig giøre? Der ere vel de som sige til Guld Klumpen / du est min Trøst / En Deel troste sig ved at de hafve mæchtige Venner / En Deel hafve andet i Verden at troste sig ved/ men til alle saadanne kand mand sige med Amos: I fortrøste eder paa det som er saa aldeelis intet. Thi deris Trøst er intet. Oc som Job sagde til sine Venner: I ere allesamen flemme Trøstere. I ere alle unyttige Læger. Men hos den leffvende Gud alleene er den rette

Job. 31. 24.

Amos 6.
v. 13.Sach. 10.
v. 2.

Job. 16. 1.

Cap. 13. 4.

Ef. 51. 12. sande Trøst at hente oc vente / hand
 siger self: Jeg / jeg er eders
 Trøstere. Derfor kaldes hand aff
*2. Cor. 1.
v. 4.* G. Povel: Barmhertigheds
 Fader oc all Trøstis Gud /
 som os trøster i all vor Be-
 drøvelse. GDS Son kaldes
Jer. 14. 8. Israels Trøst oc deris Nød-
Hagg. 2. 8. hielpere. Hand kaldes Hednin-
 genes Trøst / Den Hellig Aand
*Johan. 14.
G 15.* kalder Christus Trøstere / Saa
 staar der om Meenigheden i Juda oc
Aff. 9. 31. Galilæa oc Samaria / at den bleff
 oplyst med den Hellig Aands
 Trøst. Denne hellige Tre-enige
 Gud trøster saa kraftig først udi sit
 Ord / om huilket Paulus merckeligen
Rom. 15. 4. skriffver til de Romere: Huad som
 er

er tilforn skrefvet / det er skrefvet os til Lærdom / paa det vi skulde haaffve Haab formeldst Laalmodighed oc Skriftens Trøst / oc siger Jeremias: H Erre / dit Ord er mit Hiertes Blæde oc Trøst. David sandt der til / der hand sagde: H Erre / haaffde din Lov / det er dit Ord / icke været min Trøst / da haaffde jeg forfaret udi min Elenighed. Oc atter siger hand: Jeg haaffde megen Bekymring i mit Hierte / men din Trøst vederquægede min Siæl.

Derneest saa trøster Gud i Gierningen / nu at hand hielper sine aff Nød / oc gjør en god Ende paa deris

K

Onde/

*Jerem. 15.
v. 16.*

Pf. 119. 29.

*Exod. 14.**2. Sam. 23.**v. 27.**Ef. 37. 36.**2. Chron.**20. v. 24.**Dan. 3. 26.**Dan. 6. 23.**Jon. 2. v. 2.**Matth. 9.**v. 6. & 22.**Luc. 14. 4.*

Onde / end oc her i dette Liiff / som
 hand gjorde ved Mosen oc Israels
 Børn / der de stode ved det Rode-
 Haff; ved David / der hand bleff
 forfuld aff sine Siender; ved Ezechi-
 am / der hand var bestæd i Nød oc
 Fryet for sine mange oc inættige Si-
 ender; ved Josaphat / i lige Maa-
 de bestæd i Fryet for Sienderne; ved
 de Tre Mænd i den gloende
 Den; Daniel i Löwe-Kulen;
 Jonam i Hualsfiskens Bug;
 oc som Christus trosiede mange med
 sin kraftige Hielp oc Befrielse fra de-
 ris Siugdom oc Euaghed som de
 vare behæfftede med / naar de toge de-
 ris Tilfluct til hannem / saa som den
 Verckbrudne / den Vattersot-
 tige / den Blodsottige Quinde /

de

de Spedalske / oc mange andre.
 Nu at hand formilder deris Onde /
 oc gifver dem Vland oc Naade med
 Zaalmodighed at bæere Kaarstet /
 som hand legger demnem paa / som
 hand gjorde ved Apostlene / huil-
 cke der de bleffve Hudstrøgne
 for Christi Naans Bekiendelse /
 da ginge de glade fra Kaar-
 dets Ansigt / at de haffde væ-
 ret værdige til at lide For-
 smædelse for hans Naans
 skyld. Nu at hand midt i deris
 største Kaars trøster / stærker oc op-
 holder dem med sin Hellig Vland /
 huilcken der gifver deris Vland
 Vidnißbyrd / at de ere Guds
 Børn oc i Naade hos Gud.
 Trøster dem i Ansæetning oc Fristel-
 se for

Luc. 17.

v. 14.

Act. 5. 41.

Rom. 8. 1.

v. 38.

se for Synden / at der er intet
fordømmeligt i dennem som
ere i Christo Jesu / oc at in-
gen Ting fand skillie os fra
GUDS Kierlighed / som er
i Christo Jesu vor HERR.

Troster dem / naar de ligge paa deris
Gottes Seng / oc haffve stor Euag-
hed at dragis med / som holder længe
ved / uden Haab til Bedring / ved det
som vor Herre sagde til Sanct Povel:

2. Cor. 12.

v. 9.

Rom. 8. 18.

Lad dig nøye med min Naad-
de / Thi min Krafft er mæchtig
i de Skrøbelige. De at den-
ne Tijds Lijdelse er icke den
Herlighed værd / som skal
aabenbares paa GUDS
Børn. Troster dem i Dods Nød /
at

at de ere Salige / som døde i
 Herren / Ja Vanden siger /
 At de huile aff deres Arben-
 de. At huo som seer Sønne-
 oc troer paa hannem / skal
 haffve det ævige Lijff / oc
 Christus skal opvæcke han-
 nem paa den Vderste Dag.
 Denne Trost gjør det / at i det stæd
 den Ugudelige bestaar ick i sin
 Ulycke / da er den Rætsferdige trø-
 stig i sin Død / oc kand byde baade
 Døden oc Hellsvede Traatz / sigende
 med Sanct Povel: Død / huor
 er din Braad? Hellsvede /
 huor er din Seyr? Gud væ-
 re Tact / som gaff os Seyer
 formedelst vor Hærr Jesum

Apoc. 14.
v. 13.

Job. 6. 40.

Prov. 14.
v. 32.

1. Cor. 15.
v. 55.

Christum. Denne Trost som
 kommer fra Gud / klinger icke alleeni-
 ste vel i Dret / men den er oc krafftig
 i Hjertet / kand oc ret rolig giøre Hjer-
 tet / derfor siger Psalmisten at Gud
 er hans Hjertes Trost / oc det
 icke en kort Tid / men stedse oc altid /
 saa som Gud er usorandrelig oc bliff-
 ver stedse oc altid. Thi ligesom Gud
 er ubegribelig i sit Væsen oc uendelig
 i sin Mact / saa kand hand oc
 giøre offverflødelige / offver
 alt det som vi bede eller for-
 staa / derfor tør et Guds Barn all-
 drig forsage / i hvad Tilfald oc Til-
 stand end oc paakomme kand / naar
 Verdens Trost slaar seyl / forsuin-
 der oc bliffver til intet / saa staar
 Guds Trost fast. Udi Original-
 Sproget staar et Ord som betyder en
 Klippe /

Eph. 3. 20.

Klippe / huo der bygger paa en Klippe /
 hand bygger paa en fast Grund /
 saa oc / huo der grunder sin Trost
 paa Gud / hand blifver intet bestæm-
 med. Forlader eder derforre paa
 HERREN ævindelige / siger Esaias :
 Thi Gud den HERRE er en
 Klippe ævindelige. Israel
 haffver endnu Gud til Trost.
 Huo som hafver ickun et reent Hierte /
 det er de Vandelige Israeliter alle sande
 Troende Guds Børn / huis Hierte
 der er oprigtigt til Gud / er reenset
 formedelst sand Boedferdighed / som
 Esaias taler : Loer eder / reenset
 eder / huorledes ? Lager bort
 eders onde Væsen fra mine
 Dyen / lærer at giøre got. Er
 reenset formedelst Troen til
 JESUM / Oc formedelst hans
 Blods

*Esa. 26. 4.**Psal. 73. 1.**Esa. 1. 16.**Aff. 15. 9.*

1. Job. 1.
v. 7.

Hebr. 9.
v. 14.

Blods Krafft / huis Blod der
reenser os aff alle vore Syn-
der, Reenser vore Samvit-
tigheder aff døde Gierninger /
til at tiene den lefvende Gud.
Saadanne de haffve Gud til Trost /
baade udi Liiff oc Dod / oc kunde der-
fore formedelt en Christen Taalmo-
dighed / lade see deris Fornøelse
udi GVD.

Den Anden Titel som Psalmissen
giffver Gud / er / at hand kalder han-
nem sin Deel / eller som det ret lyder i
Hoffved. Sproget / Afsive Deel; det
er en stor Fordeel / at haffve Gud til
sin Deel. Der Gud haffde befaled

Gen. 12. 1.

Abraham at hand skulde gaa
aff sit Fæderne Land; fra sin
Elect / aff sin Faders Huus /
da paa det hand skulde icke fortryde
det

det hand der skulde forlade; Da siger
 hand til ham siden: Fryct dig icke/
 Jeg er din Skiold oc din me-
 get store Løn / som hand vilde si-
 ge / om end skiont du maa forla-
 de dit Fæderne Land oc huad du haf-
 ver kiert der udi / saa haffver det intet
 at betynde / jeg vil være dig god for alt
 det / jeg haade kand oc vil vel oprette
 dig det i andre Maader / saa som jeg
 formaar allting oc raader for allting.
 Gud sagde i Gammel Dage til den
 Ypperste Præst Aaron; Du skalt
 ingen Arff haffve i Israels
 Land / oc ingen Deel iblant
 Israels Børn / Thi jeg er
 din Deel oc din Arff; Chri-
 stus har giort de Troendes
 til Konger oc Præster for Gud

*Gen. 15. 1.**Num. 18.
v. 20.**Apoc. 1.*

G

oc

oc sin Fader / at de ere et Kongeliget Præstedom / oc et Eydoms Folck / dennem vil Gud

1. Cor. 15.
v. 28.

være Altting i alle / at om end skiont de haffve lidet eller intet i Verden / saa kunde de dog haffve all deris Fornødenhed oc Fornøyelse hennem / oc derfor tør ickun foracte Altting / lide oc udstaa Altting / slippe oc forlade Altting / naar de ickun haffve oc beholde G V D / saa haffve de den beste

Pf. 17. 14.

Deel beholden. Verdenss Folck / siger David / haffve deris Deel i deris Leffnet / det er i dette Jordiste oc Tjmelige / men ligesom deris Deel er / saa er oc deris Fornøyelse / forscengelig oc ubestendig er deris Deel / saa er oc deris Fornøyelse i lige

Gen. 25. 5.

Maade. Abraham gaff Isaac alt sit Gods / men de Børn som

som

som hand haffde med sine
 Medhustruer / gaff hand
 Skienck; Saa gifver Gud Verds-
 sens Børn Verdsens ubeständige oc
 forfængelige Ting / men sine Troende
 tiere Børn / gifver hand sig self / oc
 det æviggvarende Gode; Derfor saa
 kand et Guds Barn sige med David:
 Herren er mit Guds oc min
 Deel: Du opholder min Arff-
 vedeel. Laadden er mig til-
 falden paa deyligste: Mig er
 en skøn Arffvedeel tilkommen.

Pf. 16. 5. 6.

Den Arff mand saar i Verden er
 det saa ubeständig med / ick alleeniste
 huad Godset i sig self er anlangende/
 som mand arffver / huilcket der er saa
 mange Lyckens Tilfald undergifven /
 men end oc saa fordi det blifver ick be-
 standig hos en Herre / er nu hos en /

¶

¶

1. Reg. 21.
v. 16.

nu hos en anden. Gesabel skildte den fromme Naboth ved sin Fæderne Arff.

2. Sam. 10.
v. 4.

Nahas Ammoniternis Børns Konge døde/ oc hans Søn Hanon arffvede Kongeriget efter ham/ men der hand forgreb sig paa Kong Davids Gesandter / miste hand det alt igien som hand haffde arffvet.

1. Reg. 13.
v. 17.

Salomon efterloed sin Søn Roboam offvermaade stor Arff/ men hun bleff snart formindsket for ham / Men et Guds Barns Deel oc Arffve-part i G V D er fri for all saadan Tilfald/ huilcket S. Peder derfor med Hier-
tens

tens Tacksigelse til Gud ihukommer/
 naar hand siger: Loffvet være
 GUD vor HERRIS Jesu
 Christi Fader / som haffver
 igiensød os efter sin store
 Barmhiertighed / til et leff-
 vende Haab / formedelst Jesu
 Christi opstandelse fra de Dø-
 de / til en uforgiengelig / ufor-
 visnelig / oc ubesmittelig Driff/
 som beholdes i Himmelem til
 dem / som aff Guds Mact
 bliffve bevarede formedelst
 Troen til Salighed.

1. Petr. 1.

v. 3.

v. 4.

v. 5.

O Salig er da den / huis Deel
 Gud er! Nister mand noget i Ver-
 den / ved et eller andet Tilfald / Saa
 haffver mand nock igien i ham. Etal
 mand forlade Allting ved Døden /

S iij

saa

Gen. 45.
v. 20.

saa gaar denne Deel oc denne Arff
 først an for Alvor i Himmelen / der
 fore ligesom Joseph sagde til sine Brø
 dre / der hand vilde haffve dem need
 til sig i Egypten: Seer ickē ved
 for eders Boeskabs skyld /
 Thi alt det som er i Egypti
 Land skal være eders. Saa
 oc naar vor Himmelske Joseph / ved
 Døden fordrer os til sig i Himmelen/
 skulle vi ickē see ved / for det vi skulle
 forlade her / Thi Gud er vor Deel /
 Himmeriges Liggendescer skal være
 vores / der haffver Gud større oc h
 stigere Bolige / skønnere oc kostelige
 re Rikgdom at gifve sine Børn / end
 alt det de her maa forlade / saa at den
 Tabning oc Skade er intet vi lide i
 Døden / imod den Vaade oc Vin
 ding vi faae i Himmelen. De i saa
 Maade er et Guds Barn trø
 stig

Prov. 14.
v. 32.

stig i sin Død / fordi det er for-
 nøyet med sin Gud / oc haffver sin
 Deel i hannem / sigende aff Psalmen:
 I huor du est / Da kommer
 jeg djd / At leffve hos dig til
 ævig Tid / Thi døer jeg gla-
 delig / Amen.

Denne Salige Quinde Mette
 Claus: Daatter haffver vel ocsaa
 som et Guds Barn haft hendes Deel
 aff Kaarffet/baade udi hendes Enke-
 stand/ saa oc i den allmindelige Krigs-
 Plage/ saa vel som ocsaa med Siug-
 dom oc Suagthed/ som hun Tid effter
 anden haffver været undergiffvet /
 huilket ocsaa vel offte har bekymret
 Sindet / saa som besuøerget Legemet/
 I synderlighed paa hendes Yderste /
 der Siugdommen toeg offverhaand/
 oc Døden trængde til / da var det ret
 med

med hende / at hendes Liff oc Siæl
vansinættede.

Men i alt saadant hasoer hun be-
holdt Seyer oc offverbundet / fordi
GUD var hendes Trøst oc
hendes Deel / som hun opholdt sig
ved / oc forloed sig paa. Hendes
Enckestand ombvendte Gud til en glee-
delig Ectestand / oc hass hende en goed
Mand som hun inderligen elskede / oc
aff hannem igten hiertelige bleff elsket /
huilcket hans mange modige Taare
noctfommelige bæere Vidne om. Den
besuærlige oc bekymmerlige Krigs
Tilstand / gjorde den gode GUD for
hende saavelsom for os andre en naa-
dig ende paa / oc gaff os den vnskelige
Fred oc Rolighed / huorsore hons hel-
ligste Nafn være æret. For et suagt
oc suagt Legeme / niuder hun nu alle-
reede paa Siællens Vegne det ævige
Liffs Glæde / oc paa Legemets Vegne
skal

skal ogsaa niude / Naar vor Frelsere
 Christus paa den yderste Dag skal
 samle Siæl oc Legeme / oc indføre med
 sig til ævig Fryd oc Glæde / i det Liff
 huor GUD skal afftørre alle
 Taare aff sine Børns Øyen /
 huor Døden skal icke meere
 være / ey heller Sorg / oc ey
 Skrig / oc ey heller Pine skal
 meere være. Men der imod off-
 verflødig Glæde oc en lystig
 værelse hos GUDS høyre
 Haand ævindelig.

Apoc. 21.
v. 4.

Psal. 16. 11.

Dj d at kome / oc den Glæ-
 de at niude / giffve os Gud
 sin Naade til for Christi skyld /
 AMEN.

2

Hvad

Lad sig nu belanger at
 tale om denne Erlige/ Gud-
 fryctige oc med alle Dyder
 velbegafvet oc prydet/ Sa-
 lige Matrones / Mette Claus-
 Daatters / Erlig/ Høy-Actbare
 oc Velfornemme Mands / Borgeme-
 sters Lauritz Jørgens Søn /
 Kongl. Majest. Velbetroede Tolder-
 her udi Staden / hans Riccessis oc
 nu Salige Hustrues / Erlige oc For-
 nemme Herkomst / Christelige oc me-
 get Gudfryctige Liiff oc Leffnet / sid-
 ste / søde oc Salige Afskeed fra denne
 ælendige Verden oc Græde-Dal / da
 efterdi den Høyblise Guds Mand /
 Syrach / vil mand skal loffve Raffn-
 kundige Gøld / som haffve været Voff-
 værdige i deris Tid / oc rosede i deris
 Liiff oc Leffnet / oc ladet et Erligt oc be-
 rømmeligt Raffn efter sig; Effer som
 der

der er intet bedre / end et Erligt Naffn
 oc Ryete / Thi i huor got et Menni-
 skes Leffnet er / da varer det en liden
 Tid / men et got Naffn oc Ryete bliff-
 ver ævindelig / huilcket ſkeer iche all-
 eeniſte de afgangne til en loſſlig Be-
 rømmelſe / eſſterladende Venner til
 Troſt oc Huſualelſe / naar mand med
 Berømmelſe giſſoer Dyd oc Ere ſin
 Priis : Men meere andre til et Exem-
 pel / ſom igien leſſoer / at de med Dyd
 oc Gudſryetighed / ſkude oc ſtræbe
 eſſter ſaadanne Dydige oc Gudſryeti-
 ge Menniſkers Fodspoer at itræde.

Da er denne Dyderige / Gud-
 ſryetige oc nu Salige Matrone /
 Mette Claus : Daatter fød oc
 kommen aff Erlige / Dyderige / From-
 me / Gudſryetige / oc meget Fornem-
 me Forældre / oc er Barnfød i Ha-
 derſleb i Holſten / Anno 1614. Hendes
 Fader var den Erlige / Høy-Act-
 bare /

bare / oc Velsornemme nu Salige
 Mand / Claus Walter / Hans
 Høylofflig Ihu kommelses CHRI-
 STIANI QVARTI, Velbetroe-
 de Huus, Foged paa det Kongelige
 Slot oc Hadersleb, Huus / oc Fisk-
 Mester offver dets underliggende
 Ampt. Hendes Moder den Erlige/
 Dyderige / meget Gudsfryctige / oc nu
 Salige Matronæ / Ellen Knuds-
 Daatter. Disse denne Salige
 Quindes Erlige / Christelige oc meget
 Gudsfryctige Forældre: Effter at den
 Allmæctigste Gud hassde dennem
 med denne deris kiære oc Salige
 Daatter velsignet oc begaffuet / hass-
 ver de vel anseet deris Pliet oc Skyld-
 dighed / oc deris kiære Daatters Vel-
 særde oc Salighed / oc hassver effter
Christi ~~hans~~ Formaning / saa liudende:
 Lader sinaa Børn komme til mig / oc
 forhundurer dennem icke / thi GUDS
 Rige

Xlge hører saadanne til / med for-
 derligste filltet hende til den Hellige
 Daab / oc Christendom / at hun der
 ved Vand. Badet i Ordet kunde aff-
 toes aff alle sine Synder / Ind-
 plantes i den Andelige Vijnstock
 Christo IESU / oc der ved bliffve en
 Arvoing til det ævige Liff oc Salighed.
 Siden har de som Christelige oc gud-
 fryttige Forældre haste flittig Omhu
 oc Omsorg for hende / udi hendes Op-
 fostrelse oc Opvuctelse / oc der Alder oc
 Aar kunde det taale / haffver de icke
 alleene self hjemme i Huset holdet hen-
 de til Guds Fryet / mens end oc saa
 holdt hende til Skole at hun kunde
 lære at læse oc skrifve / oc alle Gud-
 fryttigheds Dffoelse paa det hun der
 ved kunde lære at kiende G V D sin
 Skabere / IESUM / sin Frelser / den
 Hellig And udi Liff oc Død sin Trø-
 stermand / Saa at hun der ved / naar
 I iij hun

hun oppoorte kunde bliffve ved Gud /
 ligesom hun ved Daaben allerede var
 indpodet i hannem. Siden hafver de
 oc søet hende i Ene. oc Knippel Skole/
 huor udi hun sig oc som et sinuækt oc
 lydigt Barn hafver forfremmet. Haf-
 ver saa hendes kiere oc nu salige Mo-
 der holdt hende i sit Huus / til alle
 Christelige Dyder oc Huus. gierning/
 som det Gudfryctig Quinde. kion vel
 eigner oc anstaaer / Er saa bleffen hos
 sine kiere oc nu salige Forældre / som
 en tro / lydig / flittig oc meget gudfryctig
 Daatter / saa at hun hafvoer været
 sine kiereste oc nu salige Forældre / en
 Hiertens Lyst oc Glæde / for hendes
 megen store Gudfryctighed / Lydighed
 oc Flittighed i alle maader / oc efter
 hendes kiereste Fader / ved den timelige
 Død er hende frasalden / er hun dog
 freindeelis bleffen hos hendes kiereste
 oc nu salige Moder / oc hafvoer udi hen-
 des

des

des høye Bedrøvelse oc sørgelig Ende.
 Sæde / været hendes Hønest / nest
 Gud / Hiertens Trøst oc Glæde / haf
 ver bleuet stille hos hendes tiere Mo
 der / indtil de samptigen Anno 1643.
 ved Jule Tide / for Suenstems hastig
 oc uformodelig Indsald i Holsten oc
 Jydland / hafver sig forføned her ofver
 til Fyen / oc her fra til Sicelland / at
 de sig for Siendens Dffversald kunde
 salvere, oc er saa effter lang oc besuer
 lig Reyse / kommen til den Kongelige
 Residentz Fr̄ Rigs oc Stabel Stad
 Kiøbenhaffn / huor Moderen med
 Glæde har funden sin tiere Søn / oc
 denne nu Salige Matrone / sin tiere
 reste Broder / Fester Walter /
 den Tid / Hans Høylofflig Ihukom
 melses CHRISTIANI QVARTI,
 Velbetroede Kiøcken Striffver / paa
 det Høy Kongelige Residentz - Kiø
 benhaffns Slot / oc i midler Tid hun
 med

med sin kiereste Moder er der forbleff-
 ven / er hun aff Guds Guddommelige
 Providentz oc Forsiun / sampt sin
 tiere Moders oc forbemeldte Broders
 oc andre gode Venners Raad oc
 Samtycke / kommen i den Hellige Ec-
 testabs Stand / med Erlige / Actba-
 re oc Velsornemme Handelsz oc Riob-
 Mand / saavel som oc saa siden Raad-
 Mand her udi Staden / **Knud
 Bjørns Søn** / oc er deris Brøl-
 lup Høytideligen holdet i Riobenhavn
 Anno 1645. effter foregaaende Chri-
 stelige Troloffvelse / reyste saa der fra
 oc her hid til Staden / oc haffver de
 leffvet tilsammen et meget Christie-
 ligt / Gudfryctigt / Erligt oc Kierligt
 Eccestab / oc det udi 9. Aar / uden
 nogen Liffs Arffving. Der nu Gud
 Allermøctigste effter sin behagelige oc
 Guddommelige Villie Anno 1654.
 den 9. Augusti ved den Esmelige Død /
 haff-

haffde bortkaldet hendes tiere oc nu
 Salige Husbonde / forbemeldte
 Knud Bjørns Søn / haffver
 hun siddet i sit høybedrøvelige Encke.
 Sæde i Halff. Andet Aarringer Fem
 Uger / Ene oc Eensom / oc som en meget
 Gudsfryctig Viduæ oc Encke sig ski-
 dket oc forholdet. Men efftersom
 Encke. Standen er en ret bedrøffvet
 Stand / for de har ic kun liden Trost oc
 Forsuar / oc mindre Raad oc Hielp udi
 deris Nød / da efftersom hendes nu
 høybedrøfvede effterladte tiere Hus-
 bonde / den Høy. ætzbare oc Velsor-
 nemme Mand Laurik Jørgensen /
 Velsø Borgemeester / oc Hans R. M.
 Velbetroede Zolder her i Staden / den
 Tid / Vor Naadigste Herre oc Konges /
 Kong Frederichs den Tredies Vel-
 betroede Røcken. Skriffver paa det
 Høy. Kongelig Residentz Kiøbenhavn
 Slot / haffver aff hende begieret Ecte-

B

skab

skab igien med hende at indtrøede.
 Da effter sin eenlig oc bedrøfvelig Til-
 stands Betraetelse / hos GVD med
 flittige Bønners Anmodelse / Slect oc
 gode Venners Raadsførelse oc villig
 Samtycke / haffver hun hannem saa-
 dan hans Erlig/tilbørlig oc kierlig Be-
 giering tilsagt / Seer deris Bryllups
 Høytid / effter forregaaende Christelig
 Erolofvelse her udi Nyborg An. 1655.
 høytideligen holdet udi Kiøbenhaffn
 den 16. Decembr. i forbemelte Aar / oc
 haffver de leffvet tilsammen et Erligt /
 Christeligt oc meget kierligt Ecteskab /
 i 14. Aar ringer 5. Maaneder 2. Uger
 oc 3. Dage / oc det oc uden nogen Liffs
 Arffving / huor udoffver Skilsmiffen
 er disz sørgeligere oc vœemodeligere /
 for hendes kiere efterladte oc hønbe-
 drøfvede Husbonde / GVD med sin
 gode Vland / hannem trøste oc opholde!
 Huis hendes Liff oc Leffnet belanger /
 da

da haffver hun i det beviist / at hun
 haffver været et ret oc sandt Guds
 Barn; I Gudsfryctighed / Kierlighed /
 Barmhertighed / Mildhed / Nymg-
 hed / oc alle Ondder / haffver hun ret
 været et Spejl oc Exempel / som var
 at ynste at alle kunde efterfølge / hun
 haffver inderlig elsket GUD oc hans
 hellige Ord / huilcket hun haffver giff-
 vet tilkiende i det hun stitteligen oc
 gierne haffver søgt Guds Huus / oc
 den Stæd huor hans Ære boer / oc
 det tijt oc ofte i hendes store Skrøbe-
 lighed / Hun haffver med Hiertens
 Andact hørt Ordet / sticket sit Liff oc
 Leffnet der efter / oc med største Hier-
 tens Erbødighed ofte brugt det høy-
 værdige Alterens Sacramente / det
 haffver altid været hendes Hiertes
 Attraa / at omgaaes oc tale med den-
 nem / der ville tale om Gud oc hans
 Ord / altid tractet efter at forfremme

V ij

Guds

Guds Ere/ oc opbygge Christ Meenighed / huilcket hun haffver ladet see oc giffvet tilkiende / i det hun rigelig oc rundelig haffver betæncet Kircker oc Skoler / oc for nogle Aar siden / effter sin Sal. Broders forbemeldte Sal. Fester Walters dødelig Affgang / haffver giffvet til Hadersleff Kircke et halff Tusinde Rixdaler / oc til fattige Børn i den Latinste Skole sammesteds / et halff Tusinde Rixdaler / saavel som oc saa til de fattige Skole Børns Ophold oc Forfremmelse herudi Staden Tusinde Slettedaler / herforuden haffver hun giffvet til Kircken / Tre hundrede Rixdaler / for hendes Begravelse oc Nedsættelsis Størd / huilcket var at ynste at mange vilde efterfølge. Kierlighed haffver hun hafft til alle Menninger / icke alle niste til sin kiereste oc nu høybedrøvede efterladte Husbonde / i det hun som
en

en ret Ectesælde haffver altid inderlig
 elsket hannem / hønligen ceret hannem /
 oc med største Kierlighed beviist han-
 nem all Tienstwillighed / huilket hand
 ocsaa imod hende i alle maader haffver
 giort / Mens end ocsaa imod alle an-
 dre / thi hun haffver venlige omgaaes
 med alle / været venlig oc tienstwillig
 imod den Rige oc hendes Lige / mild
 oc miskundelig imod den Arme oc
 Nødlidende / haffver altid taget sig den
 Nødtørstiges Nød an / huilket hun
 icke alleene altid oc daglig haffver be-
 viist / i det hun haffver brut sit Brød
 for den Hungrige / klæd den Nøgne /
 oc aldrig ladet nogen gaa Trøstes løs
 fra sig / mens end ocsaa nu udi hendes
 Siugdom oc Strøbelighed / haffver icke
 glemt hendes forige medsjødde Barm-
 hiertighed / Men haffver nu forgan-
 gen den 27. Junii formanet sin kiere
 Husbonde / at hand icke skulde for-
 glem

glemme de Fattige oc Huus-Arme/
 huorfore hand oc saa haffver gifvet oc
 uddeelet / til de Fattige / Stuge / oc
 Huus-Arme / en stor Almisse / huil-
 cket Gud skal dennem risgeligen sampt-
 ligen belønne i det ævige Liffs Glæde
 oc Herlighed. All Ueenighed haffver
 hun altid beslittet sig paa at stille oc i
 Rolighed at føre / for alle haffver hun
 bedet got / sa end oc tse for dem som
 haffver fortient Straffen / saa hun
 haffver været som det en sand Chri-
 sten sømmer / nock hadet oc ilde lidt
 det Onde / været Forseelsens Fiende /
 oc Personens Ven / hun har inderlig
 glædet sig naar hun hørde det gick vel
 til / oc den ene forligtes vel med den
 anden / saa at alle maa med Eilbør-
 lighed sørge offoer hendes sørgelig
 Uffgang. Hendes efterladte oc Høn-
 bedrøfvede Husbonde oc halvve Hjer-
 te / maa med stor Væmodighed klage
 aff

aff

aff Begrædelsens Bogs Første Ca-
 pitel: Begge mine Døne flyde med
 Vand / oc Husualeren som skulle ve-
 derquæge min Siæl / er langt fra
 mig / oc aff Psalmen den 102. Mit
 Hierte er nedslaget / oc tørt som
 Græs / at jeg oc forglemmer at æde
 mit Brød. Jeg blander min Drick
 med Graad. Jeg vaager / oc er som
 en eenlig Sugl paa Taget. Slect oc
 Venner maa klage oc sørge aff Be-
 grædelsens Bogs 5. Capitel / oc sige:
 Vort Hierte er bedrøffet / oc vore
 Døen ere bleffven mørke aff Graad
 oc Jammer. De udi den Geistlige
 Stand / maa sucke oc klage / at de
 haffver mist en ret flittig Tilhørere /
 oc at de Fromme der ved ere formind-
 skede / ja alle Gudfryetige Matroner
 udi denne Stad oc Meenighed / maa
 sørge / sucke oc sige / sig at haffve mist
 en Moder / oc et got Raad / Ja en
 opric-

oprietic Søster udi alle Dyder. Den Arme oc Elendige maa sucke oc græde paa Gaden / at hand haffver mist en Moder / oc en hoy Frost i sin Elendighed. Ja vi alle beklage hendes sorgelige Død oc Afgang / oc med Jeremia sige: Gid vore Dyevare Graads Kilder / oc vi haffde Vand nock at begræde saadanne fromme Mennisters Afgang. Huad hendes Soet oc Siugdum belanger / da haffver hun denne forgangen Vinter været meget suag oc strebelig / oc hafver haffte mange heftige oc haarde Ansød / mens forleden Faste / hafver hun været meget suag / oc langsommelig Tid ligget ved Sengen / mens er dog omsider / effter lang udstaaende Siugdum kommen til sig igjen / oc siuntis ligesom nogenledis at være kommen til sine forrige Krafter igjen / huorudoffver alle inderligen glæde.

glæddede sig/ mens forgangen den 18. Junii hæffver Siugdømmen igten laadet sig finde / oc hende igten paa nye angreben / saa hun da den 19. Junii maatte bliffve liggende gandste ved Sengen / efftersom hun bleff behæffted med en stor hitzig Heefshed oc Hoste / huilcken hæffver saa altid holdet ved / oc sig altid so meere oc meere forøget / med andre tilfællis Siugdoms Skrøbeligheder. Er dog saaledis bleffen liggende stille hen / indtil forgangen Sanct Hans Dag / at hun da vilde trøste sin kierefte Mand / som hun med Væmodighed saa at sørge oc klage sig ofver hendes store Suaghed / oc da opbrød sig aff Sengen oc meget kierligen oc venligen gick med hannem til Bordet / huor udoffver hand sighierteligen glædde / mens hun kunde dog aldelis intet fortæere; mens Gud bedre / saadan hans Glæde bleff

X snart

snart ombendt til Hiertens Corrig /
 hun straxen igien bleff hasteligen an-
 greben / saa hun snart død i hans Ar-
 me bleff førdt til Sengen / oc bleff saa
 liggendes stille hen med megen Taal-
 modighed / oc trøstet sig baade selff / oc
 af andre lod sig gierne trøstet med Guds
 Ord udi sin store Suaghed / indtil
 om Løffverdagen der effter / at Siug-
 dommen tog saa meget Dffverhaand /
 da haffver hun begieret at hendis kiere
 Støttesørgere oc Guds Ords Tiene-
 re / som hun altid inderligen elskede ;
 maatte komme til hende / oc med Guds
 Ord trøste hende udi hendes Siug-
 dom / (efftersom hun Siorten Dage til-
 forn med hendes kiereste Husbonde oc
 andre Guds Børn / udi Herrens
 Meenighed / til sine Synders Forla-
 delse / Troes Bestyrkelse / vis Pant
 oc Forsickring / paa Himmerig oc det
 ewige Liiff oc Salighed / haffde an-
 nam.

nammet Jesu Christi Legeme oc Blod /
 i det Høibærdige Altaris Sacra-
 mente / huilcket oc er skeed nogle gan-
 ge udi hendes Suaghed / oc det indtil
 hendes Dods Time / selff haffver hun
 trosted sig med mange skionne Cen-
 tenzer aff Guds Ord: Saa som /
HERR / naar jeg har ickun
 dig / saa skjøtter jeg hucreken
 om Himmelen eller Jorden /
 etc. Ja jeg veed at Gud hand elsker
 mig / for hand har giffvet sin
 Søn udi Døden for mig oc
 alle. Ja / Enten jeg lefver el-
 ler dør / da hører jeg **HERR**
REN til. Ja / Ingen Ting
 skal skille mig fra den Kierlig-
 hed som er udi Christo Jesu.
 Ja dennem alle at fortælle vilde bliff-

ve langt. Om Mandagen der effter
 haffver hun taged en venlig oc kierlig
 Affsked med sin kiereste oc hønbedros-
 vede effterladte Husbonde / tacked
 hannem for god / kierlig oc ærlig Om-
 giengelse / ia for den store Tienstvillig-
 hed oc Medlidenhed / som hand hende
 altid udi sin Siugdum haffde beviist
 oc ladet kiende / i det hand hende selff
 ved Nat oc Dag / haffde opvartet / be-
 dendes om Forladelse / om hun hannem
 i nogen Maade haffde fortørnet / bad
 Gud skulde være hans megen oc store
 Løn / oc at det altid maatte gaa hannem
 vel / for alt det Gode hand imod hende
 haffde beviist: Hand iligemaade
 imod hende igien / oc det med vaade oc
 grædendes Dyen / oc ynskede sig der
 hos snart at maatte komme til hende /
 ligesaa gjorde hun oc / oc tog god Aff-
 sked med de andre som vare hos hende /
 saa at mand der osver saa mange der
 till.

tilføede vare / icke andet kunde end
med Væromodighed klage saadan
Stilsmisse; Er saa bleuen liggendis
stille hen / med god Taalmodighed oc
fuldkommen Fornuft / indtil hendes
Dods Tjme / altid inderligen længtis
effter Forløsnings Tj / med dybe
Hierte. Suck / sigendes: Ligesom
Hierten skriger effter det Fer-
ste Vand / etc. Indtil Gud al-
termæctigste / da forgangen Tjrsdag
Otte Dage / der Klocken var slagen
et Quarteer til Ellefve om Aftencen /
er kommen / oc haffver hørt hendes
Hiertens Suck / oc gjort en sød oc sa-
lig Ende paa all hendes Soet oc
Siugdom / oc kaldet hende fra denne
Elændige Græde Dal / til sin Him-
melske Glæde Sal / effter at hun haff-
de leffvet i denne onde oc forargelige
Verden Fem oc Halftrediesindstyve
Xij Aar /

Nar / som er hendes gandske Alder.
Vi ville hafve hende med alle Guds
Hdvalde den Allmægtige gode GUD
befalet / til en Glædelig oc Ere-
fuld Opstandelse paa den
Nderste Dag.

TRI-

TRIFOLIUM.

EXIMIÆ. PIETATI.
VERÆ. IN. DEUM. FIDUCIÆ.
ET. IN. EGENOS. MUNIFICENTIÆ.
VIRTUTIBUS.

ÆVUM. SUPERGRESSIS. ATQVE. CLARIS.
SED. NOSTRA. TEMPESTATE.
OMNINO. RARIS.
QVÆ. TAME N.
FULGORE. NON. DIMINUTO.
ELUXERE.

IN.

MATRONA. HONESTISSIMA.

MEDEA. CLAUDIA.

VIRI. AMPLISSIMI. ET. PRUDENTISSIMI.

DN. LAURENTII. GEORGII.

CONS. NEOBURG. ETC.

UXORE. DESIDERATISSIMA.

UT.

SUUS. VIRTUTI. CONSTET. HONOS.

ORBI. EXEMPLUM.

MOESTISSIMO. MARITO. LENIMENTUM.

IMMARCESSIBILI. TYPO. ET. FLORE,

SACRAVIT.

AMICA. MANU. ADUMBRANTE.

F. B.

I. EXI-

I.
EXIMIÆ PIETATI.

QVousq; ergo hic erimus affixi? adhæsimus terræ
tanquam vermes; in cœno volutamur: Corpus
de terra Deus nobis contulit, ut ipsum & in cœlum
revehamus, non animam per ipsum ad terram de-
trahamus. Terrenum est, sed si velimus, efficitur
cœleste. *Cbrysoſt. bom. 55. ad pop. Antioch.* QVIS
DABIT MIHI PENNAS SICUT COLUMBÆ, ET
VOLABO, ET REQUIESCAM. *Pſalm. LV. 7.*

Qua deſideriis cœlum prævertit, & annos
Mortales ſummi traxit amore DEI,
Incolit æternas, optata palatia, ſedes,
Et meliore ſui ſidera parte tenet.
Felix, quam duxit PIETAS & ſemita veri,
Felix, cui votis vita peracta fuit!
Hac ſed facundo MULENIUS ore retexit,
Commendatq; ſatis lætæa Svada piam.
Subdubitare licet, num clarius illa ſecuta
Per mundi tenebras, ſit probitatis iter?
Clarius an populo auſcultante ſit ille locutus,
Viventis vota & qua morientis erant?
At pia, quæ dudum potuiſti ſpernere terras,
Et cui præ cœlo portio ſola DEUS,
Æternum Matrona vale, redimita corollis,
Quæ nunc Angelico ſtas ſociata choro.

Iſtaq;

*Istaq; qui nobis recitas, doctissime, Salve,
 Assertor fama non pereuntis eris.
 Sed tu convenienter agas, Vir Candide, qui nunc
 Saucius è tanto vulnere, triste gemis,
 Vix unquam melius Cor consolabere Consul,
 Quàm si audita prius, nunc quoq; scripta leges.*

II.

VERÆ IN DEUM FIDUCIÆ.

Vla est vita præsens, qua ad patriam tendimus; & idcirco hic occulto iudicio, frequenti perturbatione conterimur, ne viam pro patria diligamus. Solent enim nonnulli viatores, cum amœna fortasse in itinere prata conspiciunt, pergendi moras innectere, & à cæpti itineris rectitudine declinare; eorumq; gressus tardat pulchritudo itineris dum delectat. Electis ergo suis ad se pergentibus Dominus, hujus mundi iter asperum facit, ne dum quisq; vitæ præsentis requie, quasi amœnitate viæ pascitur, magis eum diu pergere, quàm citiùs pervenire delectet; ne dum oblectatur in via, obliviscatur quod desiderabat in patria. *Greg. M. lib. 23. mor.* HEU MIHI QVIA INCOLATUS MEUS PROLONGATUS EST, HABITAVI CUM HABITANTIBUS CEDAR, Psal. CXX. 5.

1.

Himlen er det rette Land /
 Som min Aand
 Inderlig optande fand /
 Til at bære frygig Længsel /
 De at gaa
 Med Attraa
 Aff Verdens Fængsel.

2.

Himlen er den ædle Brend
 Som med Fynd
 Læster Sorg / oc dæmper Synd;
 Sielen naar den djd sig vender
 Haster fort /
 Som en Hiort
 Dend Tørsten brander.

3.

Himlen er den klare Gal /
 Lig Christall /
 Huor jeg ret forlystis skal;
 Vilde dog den Dag frembryde /
 At min Siel
 Der sin Deel
 De maatte nyde.

4.

Zhi du falske Verden / du
 Skalt en nu
 Eller nogen Tid min Hu

Fra

Sia den Fryd oc Glæde drage
Der mig fand
Udi Aand
Oc Hiertet smage.

5.

Enigre / Verden / men du vilt /
Lee kon mildt /
Din Omhu skal vare spilt /
Thi din Honning blifver alle
som i dig
Matte sig /
Til bittre Galde.

6.

Huert et Træ i Skofven er /
Mig det lær /
Intet er bestandigt her ;
Bladene / som Quisten Prynde /
Vifne snart /
Oc med Fart
For Vinde flyde.

7.

Fuglen udi denne Lund
Med sin Mund
Glæder mig vel mangen Stund /
Men vil jeg om Hielp forhøre /
Til min Brest /
Er det Rest
Oc intet meere.

8.

Verdens Venſkab holder Food
 Som en Flood /
 Oc et Træ foruden Rood;
 Dette falder; hin bortrinder;
 Venners Huld
 Snigefuld
 I Noden ſuinder.

9.

Haffens Stilhed ſunes blid /
 Nogen Tid /
 Snart ſig reuſer Bølgen hvid:
 Haffvet ſkal mit Speigel bliſve /
 At min Hu
 Sig maa nu
 Fra Verden giſve.

10.

Denne Labans Anfiet vil /
 Fra oc til /
 Viſe ſig Forandrings Spill:
 Salig er den / ſom en bygger
 Paa den Sand /
 Hvilcken Vand
 Saa haſtig rygger.

11.

Jeg veed mig et andet Eted
 Tilbered /
 Huor der boer Beſtandighed:

Udi

Udi Himlen skal jeg finde
 Det jeg mig
 Tryggelig
 Kand tilforbinde.

12.

Det er hEriens Tancke-Bress/
 som hand skreff/
 Der hand Ven oc Frelser bleff/
 Saadan Ven/ som en forgietter
 Men mig tæ
 Som Signet
 Paa Fingre sætter.

13.

Nu da / Verden / Falskheds Træl/
 Far tou vel/
 Min Ven er Immanuel/
 Hand skal mig en gang fra Jammer/
 De fra Plag²
 Indledsag²
 Udi sit Kammer.

III.

MUNIFICENTIÆ IN EGENOS.

Vide, quàm larè crescat fœnus tuum: Da tempo
 ralia, accipe æternæ, da terram, accipe cœlum.
 Vide, quid sis accepturus: Percipite regnum, quod
 vobis paratum est ab initio mundi. Terrena de-
 Y 3 disti

disti, quæ si non dedisses, in terra putresceront:
 Quid enim inde facturus esses, si non dedisses?
 Qvod periturum erat in terra, servatum est in cælo.
Augustin. in Psal. 36. AB INFANTIA MEA CREVIT
 MECUM MISERATIO, ET DE UTERO MATRIS
 MEÆ EGRESSA EST MECUM Hiob. XXXI.

1.

Ze niemahls Mutter war /
 Auch nie kein Kind gebahr /
 Hat doch / aus milden Mutter - Brüsten /
 Der Armuth Hauff /
 Bei dieser schweren Zeiten Lauff /
 Durch manche fromme Gab vorm Tode wol-
 len fristen.

2.

Jetzt liegt die freie Hand
 Bedeckt im tunklen Sand /
 Und scheint / daß sie sich nicht reget ;
 Es hat der Todt /
 Durch die sonst allgemeine Noht /
 Sie unverschont im Grab' und Staube weg-
 gelegt.
 Jedem

Jedennoch aber glänzt/
Und wird gar schön bekränzt
Ihr Haupt und Herz für Gottes Throne ;
Auch selbst die Hand/
So sich den Armen zugetwandt /
Ergreiffe und hält nun fest die reiche Himmels,
Krone.

SCRIBEB. SVENNINGÆ
FYONORUM.
CALAMO. DESVETUDINE. POETI-
CARUM. TANTUM. NON. ARIDO.
AFFECTU. VERO.
EXUBERANTE. ET IRRIGUO.
FRIDERICUS. BRANDES.
XII. KAL. SEXTIL. A. C.
M. DC. LXIX.

